38STE JAARGANG VRIJDAG 26 NOVEMBER 1926 No. 13

GEREFORMEERD JONGELINGSBLAD

ORGAAN VAN DEN NED. BOND VAN JONGELINGS VEREENIGINGEN OP GEREFORMEERDEN GRONDSLAG

EIND-REDACTEUR
P. VAN NES Czn.
BODEGRAVEN

ADMINISTRATIE
BONDSBUREAU
AMERSFOORT

ABONNEMENTSPRIJS: voor aangesloten Jongelings-Vereenigingen en Leden daarvan franco per post *f* 2.50 per jaar (mits met één kwitantie bij den Vereenigingspenningmeester kan worden gedisponeerd); (voor anderen *f* 3.—). — Men verbindt zich voor een geheelen Jaargang, door vereen. te betalen in twee halfjaarl. termijnen (Oct. en Maart). — Losse Nummers 5 cent. — Dit blad verschijnt des Vrijdags. ADVERTENTIEN: van 1 tot 6 regels *f* 1.50. Elke regel meer 25 cent. Bij contract belangrijke korting. Voor aangesloten Vereenigingen 20 ct. per regel. Groote letters naar plaatsruimte. — Over abonnementen en advertenties schrijve men: Aan de administratie Geref. Jongel.blad te Amersfoort. Giro-No. 95964. Voor *alles*, wat den inhoud van het blad betreft is het adres: Redactie Ger. Jongel.blad te Bodegraven.

INHOUD: 1. De Majesteit Gods. — 2. Aanbieding van „De Voorzienigheid Gods". — 3. Voorlichting inzake het kazerneleven. — 4. Een verblijdend teeken. — 5. Religieus Leven. — 6. Jongelingsleven: Gewaarwordingen. — 7. Leestafel. — 8. Geschiedenis, Letteren en Kunst: Karel en Elegast. — 9. Bonds- en Vereenigingsleven. — 10. Vragenbus. — 11. Officieele Mededeelingen. — 12. Mededeeliugen van de Redactie. — 13. Mededeelingen van de Administratie. — 14. Mededeelingen van het Bondsbureau. — 15. Kuyper-Bibliografie, blz. 220, 221, 222 en 223. — 16. Advertentiën.

De Majesteit Gods.

III.

(Belang voor dezen tijd).

Als de dichter van Ps. 95 eerst de majesteit Gods in juichende bewoordingen op het hoogst verheerlijkt heeft:

»Komt, laat ons den Heere vroolijk zingen, laat ons juichen den Rotssteen onzes heils! Laat ons Zijn aangezicht tegemoet gaan met lof, laat ons Hem juichen met psalmen! Want de Heere is een groot God, ja een groot Koning boven alle Goden. In wiens hand de diepste plaatsen der aarde zijn, en de hoogten der bergen zijn Zijne; wiens ook de zee is, want Hij heeft ze gemaakt en Zijn handen hebben het drooge geformeerd»...

verandert op eens zijn toon en roept hij het, in den diepsten ootmoed, uit drang der ziel tot eerbetooning, in heilig beven uit:

»Komt, laat ons aanbidden en nederknielen, laat ons knielen voor den Heere, die ons gemaakt heeft!»

Het kan niet anders.

Terecht is opgemerkt: »Majesteit en overweldiging — deze woorden hooren bij elkaar. Daarom kunnen wij over Gods majesteit niet rustig zitten redeneeren. Bij haar past een andere houding en toon. Voor Gods majesteit buigt zich de mensch. Hij knielt neer. Eer hij het beseft ligt hij op de aarde, het hoofd in het stof. Hij heeft niets te zeggen. En als hij spreekt, dan is het met ingehouden stem, die zachtkens God aanbidt, tot zij nu en dan uitvaart in lofzegging»[1]).

Nog één aanhaling zij mij vergund:

»Bestaat er reden om juist nu, in onzen tijd, op de majesteit van God den nadruk te leggen? Ontzag voor haar is van alle tijden, als kenmerk van alle levende godsvrucht. Waar deze bestaat, daar leeft ook het besef, dat God verheven is boven al het geschapene, betrekkelijke, vergankelijke. Hij is anders, hooger dan wie of wat ook en dit niet slechts vergelijkenderwijs, maar boven de maat. Hij behoort tot een andere orde. Niet wat de mensch van God begrijpt, of aan God heeft, beslist ten slotte over de werkelijkheid van zijn godsdienst. God was er — ook vóór hem. God zou er zijn — ook zonder hem. God is, zonder meer. Dit besef is het eenige niet in de religie. Het vormt den achtergrond van een ander, dat van de nabijheid Gods. Het eene draagt het andere; zij wisselen elkander af. Zoo is het in het leven van ieder vrome. Er zijn perioden en momenten, waarin Gods zonnige tegenwoordigheid hem koestert, troost, opheft èn die, waarin Gods ontzagwekkende majesteit hem doorhuivert als de schaduw van den alpentop. Zoo zijn er ook groepen van menschen, bij wie de majesteit van God beslissend is voor hunne geesteshouding; deze draagt de strenge trekken van ontzag en gehoorzaamheid. En bij anderen overweegt de goddelijke ontferming die aan hun geheele bestaan een trek van zachtheid en mildheid geeft. Wij kunnen zelfs aanwijzen, dat er perioden in de geschiedenis zijn, die geteekend worden hetzij door dat wat God en mensch onderscheidt of door wat hen verbindt»[2]).

Uit den Hervormingstijd kennen we het onderscheid — *niet* de tegenstelling! — die er bestond tusschen *Luther* en *Calvijn*.

Op 't punt van Gods te duchten majesteit en troostvolle nabijheid zijn er uit beider werken wel uitspraken aan te halen die er op wijzen dat *Luther* sterken nadruk lei op de *genade* Gods, op Gods goedheid;

[1]) Dr. W. J. Aalders, a.w. bl. 1, 2.
[2]) T.z.p. bl. 2, 3.

den »gnädigen Gott» wilde hij luide prediken; en *Calvijn* een open oog had voor Gods *recht* dat ook door den wedergeborene, ja door hem zelfs nog meer in het bijzonder, moest worden geëerd.

Dr. R. Seeberg, de Luther-kenner, verhaalt ons hoe *Luther* in krasse termen sprak over Gods *toorn* die ter dood veroordeelt, zoodat wij eeuwiglijk van God zouden moeten gescheiden zijn; maar de christen erkent: »bij God is geen toorn noch ongunst en Zijn hart en gedachten zijn enkel liefde» [1]).

Terwijl we *Calvijn* slechts even in zijn *Institutie* hebben op te slaan om het daar te lezen: »Zoo wordt dan God tot de strengheid, die Hij in Zijn dreigen gebruikt, door de boosheid onzer natuur gedrongen, naardien Hij tevergeefs hèn lieflijk lokken zou, die in hun slaap ternederliggen ... Ook op eene andere wijze is de vreeze Gods het beginsel der boetvaardigheid; want schoon des menschen leven in allerlei deugden volmaakt was, zoo het echter niet werd aangelegd tot den dienst van God, zal het wel kunnen geprezen worden door de wereld, maar in den hemel enkel gruwel zijn, overmits *het voornaamste deel* der rechtvaardigheid dáárin gelegen is, *dat men God Zijn recht en Zijne eer geeft,* waarvan Hij goddeloóslijk beroofd wordt, wanneer het ons voornemen niet is ons aan Zijn bevel te onderwerpen» [2]).

En nòg is het — het mag gezegd worden, mits we hier *geen* scheiding maken, *slechts* onderscheiding zien — een kenmerkende eigenaardigheid der *Luthersche* vroomheid om luide te prijzen Gods goedheid en genade die wij deelachtig worden door het geloof, en iets dat tot het *Gereformeerde* type van religieus leven behoort om van diep ontzag vervuld te zijn voor Gods geduchte majesteit en te leven bij het: uit, door, tot God, en het: Gode alleen de eer.

Toch zou met goed recht gezegd kunnen worden dat het, in het algemeen genomen, in den *Hervormingstijd* zeer noodig was om tegenover alle Roomsche werkheiligheid, die toen *het* dreigende spookbeeld, neen, méér dan dat: een zeer wezenlijk gevaar voor het oprechte, waarachtige, zuivere vroomheidsleven moest heeten, te stellen de leer: door het geloof alleen gerechtvaardigd, dat is: door de genade van den goeddoenden God die in Christus verlorenen verlossing bereidde. Niet uit onze eigene werken, maar alleen uit Zijne goedertierenheid.

En deze gedachte brengt ons onzen *Vader* in de hemelen zeer, zeer nabij.

Maar dat het hoogstnoodzakelijk moet heeten in dezen *onzen* goddeloozen en zedeloozen, revolutionairen en bolsjewistischen tijd het als van de daken te prediken dat Gods geduchte *majesteit* blinkt als een zon aan het hemelgewelf Zijner heerlijkheid en dat het ons en allen menschen betaamt voor die majesteit te knielen, te bukken in het stof!

Indien de mensch van onzen tijd weer *iets* moet leeren dan is het wel vóór alle dingen: te bukken en te buigen voor den troon van de Oppermajesteit!

De mensch van deze jonge eeuw is zoo verschrikkelijk driest geworden en zoo ten hemelschreiend euvelmoedig.

De groote oorlog, de wereldkrijg, heeft hem eerst, bij 't uitbreken ervan, uitwendig-murw gemaakt.

Bij 't begin van den oorlog, toen een ieder vreesde, stroomden alom de bedehuizen vol.

Maar dezelfde rampspoedige krijg, bij zijn langgerekt-voortgezet worden de ruwste hartstochten ontketenende, heeft den mensch dezer wereld, die hem mee doorleefde, al heel spoedig zoo hard gemaakt als een steen.

En niet alleen hard maar ook trotsch, verwaten, stout.

Eerst was hij klein.

Later werd hij zoo groot.

Hij toonde, door wrev'le daden, wat hij kon.

Hij stootte tronen om en deed vorstenkronen rollen over de straten, neerliggen in het slijk.

Geen aardsche majesteit bestond meer voor den wil van het opstandig geworden volk.

Het proletariaat zegevierde in land na land.

Revolutie na revolutie veegde de oude dynastieën weg; het revolutionaire volk werd *niet* Nietzschiaansch, voorzoover niet de besten en hoogsten maar in vele gevallen de laagsten en gemeensten zegevierden, maar *wel* in zoover *de wil tot de macht* bij de dusver onderworpen massa aanwezig bleek, òpsteigerde en de macht gegrepen werd door zulken die voorheen naar haar nimmer de handen hadden kunnen of durven uitstrekken.

En mèt die aardsche majesteiten meende men de hemelsche majesteit Gods voor goed te hebben ontroond; de lichten des hemels waren uitgedoofd; wet noch Woord Gods hadden meer eenige geldende kracht; God te dienen, het was goed voor den ouden tijd; de nieuwe tijd leeft uit de nieuwe gedachte; met God heeft men nù afgerekend; Zijn dienst is niet anders dan opium voor 't volk, een verdoovend middel; wie uitgeslapen is en frisch denkt naar de regelen der Rede, voor dien mensch heeft God àfgedaan!

In zùlk een tijd nu, in welken wij leven — indien déze voorstelling van zaken de geestesrichting kenmerkt van de talloos velen — is het eisch onzer roeping om pal te staan voor het recht Gods dat Hij heeft op eerbiediging Zijner hooge majesteit en het den menschen onzer eeuw vóór alle dingen toe te roepen dat zij weer moeten *bukken,* weer moeten *buigen,* weer moeten *knielen* voor den Heere, die ons gemaakt heeft.

Geen spoor van godsdienst zal bij den mensen dezer wereld overblijven, indien hij niet weer leert met ontzag te bejegenen Hem wiens geduchte majesteit, wiens Opperhoogheid eerbied afeischt van al Zijn creatuur.

Buigen of breken — búigen of straks stukgebroken worden, zal ook hier het dilemma zijn.

Met één woord hebben wij der wereld voor alles tegemoet te treden in dezen aan alle gehoorzaamheid ontzonken, boven alle eerbiedenis driest zich verheffenden tijd.

En dat woord is het bevel Gods: buig! buk! kniel neder!

Wie rechtop blijft staan zal eenmaal weggeslingerd worden.

Slechts wie zich eerst vernedert, die wordt daarna verhoogd [1]).

En de gemeente van Jezus Christus, die dezen eisch om te bukken der wereld in den naam van God vertoikt, *zij* heeft in dat bukken dan zelve voor te gaan; voor te gaan in volstrekt, zeer gewillig gehoorzaamheidsbetoon; in een zich diep ter neder neigen voor de ontzagwekkende majesteit Gods! I.

---

[1]) Dr. R. Seeberg, Lehrbuch der Dogmengeschichte, II 228.

[2]) Calvijn, Institutie, III, III, 7 *(ik cursiveer).*

[1]) Zou het in art. I genoemde boek van *Otto* zulk een opgang maken omdat men in breeden kring instinctmatig gevoelt: *dien* kant moet het weer uit in de wereld: er moet weer eerbied komen voor „den Heilige", dàn ware zijn uitbundig succès een gelukkig en bemoedigend teeken des tijds!

***** Aanbieding van „De Voorzienigheids Gods".**

Ofschoon onze Redactie nog geen recensie-exemplaar ontving van het laatste werk van onzen 2en Voorzitter Dr. K. Dijk, tóch vestigen we ook van deze plaats gaarne de aandacht van Vereenigingen en Bondsleden op een circulaire, die dezer dagen aan alle aangesloten Vereenigingen zal worden toegezonden.

Tegen den prijs van f 4.70; gebonden, wordt deze uitgave aangeboden, *mits de bestelkaart vóór 1 Januari a.s. aan het Bondsbureau is opgezonden.*

Reeds in de Heraut maakten we kennis met den inhoud van dit werk, en werden we getroffen door de duidelijkheid van voorstelling. Een der gewichtigste stukken onzer Gereformeerde belijdenis wordt hier belicht op een wijze, die past bij het karakter van dezen tijd.

Het boek staat midden in het leven en doet ons te helderder verstaan hoe onze levenshouding moet zijn.

We verwachten dan ook, dat elke Vereeniging zich tijdig voor haar Bibliotheek een exemplaar zal aanschaffen en dat ook vele leden dit werk in hun persoonlijke boekenverzameling een goede plaats zullen geven.

Vóór 1 Januari a.s. dus de bestelkaart naar 't Bondsbureau.

—o—

***** Voorlichting inzake het kazerneleven.**

Opnieuw ontvingen we van de Nationale Christen-Onderofficieren-Vereeniging een breed stuk, waarin de aangesloten Vereenigingen worden opgewekt om zich te doen voorlichten *omtrent de mogelijkheid en de roeping om ook tijdens de maanden, die men in de kazerne moet doorbrengen als Christen-jongeman te leven.*

Bij velen onzer jonge menschen komt *zondige onwetendheid,* wanneer zij hun militaire plichten gaan vervullen.

Maar niet minder treffen we bij hen aan *zondige onverschilligheid.*

De gedachte, dat men zich als militair *anders* en *slechter* mag gedragen, is ook in onze kringen nog niet uitgebannen en dientengevolge is ook menig Gereformeerd jongeling in de kazerne *ontrouw aan zijn beginsel.*

Die onverschilligheid en ontrouw is alléén te overwinnen door wederhoudende genade Gods, maar de *onwetendheid* kan voorkomen worden door het aanbod, om zich te doen voorlichten over bestaande gebruiken, voorschriften, enz. door een lid van de Nat. Chr. Onderoff. Vereen.

Tegen vergoeding van reiskosten en, zoo mogelijk, eenig honorarium stellen de leden zich gaarne beschikbaar,

Aanvragen zijn te richten tot den Secretaris: *J. van Mourik, Bergstraat 17 te Amersfoort.*

Wij bevelen deze zaak in de bijzondere belangstelling onzer Vereenigingen aan.

—o—

***** Een verblijdend teeken.**

Misschien herinneren onze lezers zich dat we in ons blad van 1 October 1926 in een driestar »*Verruiming van ons arbeidsveld*» opkwamen tegen een stelling, welke op de Ringvergadering Amsterdam-Oost, toegelicht zou worden.

't Doet ons thans genoegen, dat we hieronder kunnen afdrukken een rondschrijven dat van het Ringbestuur uitging naar de aangesloten vereenigingen.

Het schrijven luidt als volgt:

De in de ringvergadering van 2 October j.l. gehouden inleiding en besprekingen over het onderwerp: »Op welke wijze komt de J.V. meer in het centrum van het jongelingsleven te staan?», geven het ringbestuur aanleiding de aandacht der vereenigingen op het volgende te vestigen:

Evenmin als alles wat in de inleiding gezegd is, aanvaard kan worden, mag alles wat in de bespreking ter bestrijding der stellingen naar voren gebracht is, onderstreept worden.

Vrijwel algemeen kan gezegd worden, dat de toestand, waarin onze vereenigingen verkeeren, niet florissant te noemen is; dat inplaats van een bloeiende welstand veelal een dorre noodstand te constateeren is; dat instede van warme liefde voor de eigen vereeniging en onze gansche organisatie, dikwijls tot uiting komt een kille onverschilligheid voor ons vereenigings- en bondswerk.

Wij kunnen echter niet met den inleider meegaan, wanneer hij als middel tot herstel aanprijst, dat »de J. V. het centrum dient te worden, waaruit ook andere arbeid (sport, ontspanning, lichamelijke opvoeding, enz.) dan de tegenwoordige zich ontwikkelt», aangezien bij ev. doorvoering van deze gedachte het wezen onzer vereenigingen in het gedrang komt en het nog maar zeer de vraag is, of dan het in de eerste stelling van de inleiding genoemde gebrek aan aantrekkingskracht voor de 16—17-jarigen opgeheven wordt, wanneer we tenminste vasthouden aan den eisch, dat onze vereenigingen opvoeden tot de vorming van jongelingen met Geref. levensopvatting, tot mannen, die zich bewust zijn van de taak, die het Calvinisme hun op de schouders legt De aantrekkingskracht van onze vereenigingen moet blijven liggen in de beginselstudie. Hetgeen echter geen aanleiding mag wezen, om het beoefenen van sport af te keuren.

Door echter dit middel tot herstel van de hand te wijzen, komen we geen stap nader tot het doel, dat we allen wenschen te bereiken, en waaraan we onzen ringarbeid dienstbaar willen maken, n.l. het verbeteren van den toestand onzer vereenigingen.

Wij achten het een verblijdend teeken, dat ter ringvergadering ingezien is, dat de oorzaken van de *inzinking,* die *geestelijk* is, niet weg te nemen zijn door een wijziging van het beginsel onzer vereenigingen, maar dat op te sporen zijn die eigenschappen, die steeds de waarborg van de activiteit en den bloei onzer vereenigingen geweest zijn, en die thans schijnen te ontbreken.

Wij kunnen als conclusie aanvaarden, dat we niet mogen hopen op waarachtige verbetering, tenzij ieder lid onzer vereenigingen persoonlijk, en allen tezamen, nederig God bidden ons werk te zegenen, daarop pleitende, dat Hij zelf ons dat werk op de schouders gelegd heeft, en trouw hun plicht vervullen, door goede studie van de te behandelen onderwerpen te maken, aan de besprekingen deel te nemen, en geregeld de vergaderingen van vereeniging, ring en afdeeling bij te wonen.

De diepste oorzaak van den wantoestand ligt bij onszelf. Het is uitgesloten, dat, wanneer bij alle leden waarachtig geestelijk leven, waaruit plichtsbesef voortvloeit, aanwezig is, het vereenigingsleven niet bloeit.

Het ringbestuur wenscht nog te bekrachtigen het verlangen, dat de inleider in de laatste stelling heeft geuit, n.l. dat er één centraal punt, waar jong-Geref.-Amsterdam te allen tijde elkander kan ontmoeten voor besprekingen, conversatie, inzage van lectuur enz., kome. De stoot tot een actie hiervoor dient echter uit te gaan van de Geref. Jeugdcentrale. Wij achten het gewenscht, dat de vereenigingen bij dit lichaam erop

aandringen, dat plannen gemaakt worden om tot dit doel te komen.

Wat wij »de wensch van Amsterdam» noemden blijkt dus de wensch van den inleider ter Ringvergadering te zijn geweest, maar is niet geworden de wensch van het Ringbestuur. We constateeren dat met genoegen.

De vinger wordt in dit rondschrijven wèl op de wonde gelegd.

Moge dit erstig rondschrijven tot gevolg hebben, dat de leden der aangesloten vereenigingen zich biddend onderzoeken, als voor 't aangezicht Gods, of zij *»getrouw»* zijn bij 't vervullen van hun vereenigingstaak.

Zulk zelfonderzoek leidt altijd tot verhoogde actie, omdat dan gevoeld wordt, dat de tekortkomingen vele zijn.

Vooral in de groote steden, waar de macht van het ongeloof steeds sterker en duidelijker spreekt is warme bestudeering en beleving van ons beginsel zoo hoogst noodzakelijk.

Worde die in Amsterdam, de bakermat van onzen Bond, veel gevonden.

Religieus Leven.

LVI.

Wie de Heilige Schrift aandachtig leest en hare uitspraken toetst op het punt van de vraag wat zij hoofdzakelijk verstaat onder de gerechtigheid Gods en de vruchten die deze gerechtigheid den menschen draagt, komt tot de stellige overtuiging dat zij meestentijds de gerechtigheid Gods ons teekent als een *loonende,* heilaanbrengende gerechtigheid.

We kunnen ons trouwens ook heel wel verplaatsen in den gedachtengang, dien zij daarbij onder Geestesleiding volgt.

Er is onder de menschen op het stuk van spreken en handelen naar strikt recht zoo ontzaglijk veel tekortkoming, gebrek, zwakheid, aarzeling of ook zelfs bewuste, drieste afwijking van den weg des rechts; een aantasten van de billijkheden, een schenden der rechten, een in het aangezicht slaan van de normen; een rechtsverkrachting en rechtsbreuk die om wrake schreit ten hemel.

Ook onder Oud-Israël was er velerhande ongerechtigheid in den omgang van mensch met mensch; de rechters zelven waren somtijds onrechtvaardig (vgl. Luk. 18:2); maar ook de rijken verdrukten niet zelden de armen, de machtigen plaagden weduwen en weezen, vreemdelingen hadden het in het land hunner vreemdelingschap hard te verantwoorden; de nooddruftige en die geen helper had, kon alleen tot den Heere roepen om hulp (Ps. 72, 146 enz). De eerlijken, de deugdzamen, de vromen, zij werden soms op de schromelijkste wijze in hun belangen ten achter gesteld en hun rechten door snooden met voeten getreden.

Vandaar dat psalmisten en profeten in het uitzicht stellen dat er een andere tijd aanbreken zal; dat er een Messias zal komen als groot Bevrijder, die Spruit der gerechtigheid zal zijn en recht en gerechtigheid zal doen op de aarde, in het land en deswege zal heeten: de Heere, onze gerechtigheid (Jer. 23:5, 6); die zal komen als een rechtvaardig Koning (Zach. 9:9); »Hij zal naar het gezicht Zijner oogen niet richten, Hij zal ook naar het gehoor Zijner ooren niet bestraffen (beter: rechtspreken [1]); maar hij zal de armen met gerechtigheid richten en de zachtmoedige des lands met rechtmatigheid bestraffen (beter: den zachtmoedigen rechtspreken; hun ten goede naar onkreukbaar recht zuivere beslissingen nemen [1]) doch... met den adem zijner lippen zal hij den goddelooze dooden. Want

[1]) Fr. Delitzsch, Jesaja, op Jesaja 11:3 en 4.

Kuyper-Bibliografie.

VII.

95. Afwerping van het juk der Synodale Hierarchie. I. Bekendmaking van den Amsterdamschen Kerkeraad. II. Bericht van Reformatie. III. Verklaring der ontzette Kerkeraadsleden. Amsterdam. J. A. Wormser 1886.

Na het besluit der Synode, waarbij de geschorste predikanten en kerkeraadsleden te Amsterdam, van hun ambtelijke bedieningen werden ontzet, stonden deze nu vanzelf voor de vraag, of dat vonnis door den Koning der Kerk bekrachtigd werd, dan wel, of zij Luther konden nazeggen: ten vure met deze vonnisbul. En in een duidelijk sprekende en hartaangrijpende *Verklaring* deelden zij het kerkelijk publiek mede, op welke gronden zij van oordeel waren, in hun ambt te moeten blijven.

We laten hier slechts enkele gedeelten ervan volgen:

§ 1. Wij ondergeteekenden, Bedienaren des Woords, Opzieners en Armverzorgers bij de Nederduitsche Gereformeerde Gemeente van Amsterdam, zien ons, na een langgerekt kerkelijk tuchtgeding, door het hoogste Besturende College van het Nederlandsche Hervormde Kerkgenootschap, naar het heet, ontzet uit onze ambten en bedieningen en ook voor de toekomst van het recht, om ambtelijk op te treden, beroofd. Wij staan hier alzoo voor een „binden en ontbinden van den kerkelijken rechter op aarde", waarvan wij ons zelven, als voor het oog van den Heere en Zijn Gemeente, hebben af te vragen, *of het alzoo ook in den hemel daarboven bij Jezus onzen Koning gebonden en ontbonden zij.*

Werpt onze Koning ons om onze ontrouw uit, dan zijn we ontzet. ook al laat de kerkelijke rechtbank op aarde ons in onze bediening. De Koning der Kerk neemt dan ambtelijk Zijn Heiligen Geest van ons weg en we staan krachteloos en ontwapend. Ook kan het zijn, dat een kerkelijke rechtbank onze schuld aan zulk een overtreding en ontrouw bewijst, dat haar vonnis ons neerslaat in de conscientie en verschrikt uit de bediening doet wegvluchten. Maar evenzeer is het derde geval denkbaar, dat namelijk juist *een poging om aan de ontrouw in onze ambtsbediening een einde te maken,* den toorn der kerkelijke rechtbanken opwekt en haar onze ontzetting doet aangrijpen als middel, om aan den Koning der Kerk de mogelijkheid te ontnemen, dat Hij het door Hem ingestelde ambt trouw late bedienen. En in zulk een geval nu kan uiteraard het ambt *niet* bezwijken voor menschelijke vernietiging, maar staat het, wat ook de monschen er aan wrikken, *onwrikbaar door den wille Oods.*

§ 7. Voor ons, in onze moeilijkheden, komt het er dus slechts op aan, dat wij, een iegelijk voor ons zelven, onderzoeken, of wij, in vergelijking met onze ambtsbroeders in andere steden of dorpen, op zulk een verregaande wijze de trouw aan onzen Koning verzaakt hebben, dat op ons, *in onderscheiding van deze anderen,* het ambtelijk doodvonnis in naam van onzen Koning behoorde te worden toegepast. Het komt er voor ons op aan, te weten, of de overtreding en het misdrijf, dat men als beweegreden tot ontzetting tegen ons aanvoert, van zulk een aard is, dat *onze ontrouw tegenover onzen Koning* hierdoor met zwarte schaduwe komt af te steken bij de trouw, waarmee onze ambtsbroederen Hem dienden. Alles hangt er voor ons aan, om het tot geestelijke doorzichtigheid te brengen, of de Synodale rechtbank, die allerlei overtreding en verloochening en ontrouw als één breeden stroom van zonde ongehinderd in de bedding onzer Kerken liet voortvlieten, in ons bij uitzondering nu zulk een gruwelijk stuk van ontrouw in onze ambtsbediening ontdekt heeft, dat, waar alle anderen in eere bleven, wij, als verregaande trouweloozen, ijlings moesten worden ontzet.

En zoo nu opgevat, hoe zou er dan voor ons gezamenlijk òf voor één van ons ook maar de minste twijfel kunnen rijzen, of de handeling, die men ons als misdrijf aanrekent, was, bij al onze gebrekkigheid, *juist een zwakke poging, om aan onzen Koning niet ontrouw te worden,* en *kan* dat dus nooit oorzaak zijn, dat *Koning Jezus zelf* ons uit ons ambt zou hebben ontzet.

Te midden van een schrikkelijke verwoesting der kerk van Amsterdam in haar kerkeraad opgetreden, hebben we niet geweten, waar aan te vangen, om in deze uitgebreide kerk, en gebonden aan haar log raderwerk, dezen *Augius*-stal van verloochening in belijdenis en wandel te reinigen. Vandaar onze langdurige schuldige tekortkoming en het zondige dulden van zooveel als toch voor God niet goed was. Maar in welke slapheid we ook hangen bleven, dit stond toch bij ons allen van

gerechtigheid zal de gordel Zijner lenden zijn; ook zal de waarheid de gordel Zijner lenden zijn.« (Jes. 11 : 3-5).

Als Hij Zijn gerechtigheid oefent, zal het hierin bestaan dat Hij allerlei ellendigen verlost uit de hand hunner onderdrukkers; »het recht-doen gaat met het oog op die ellendigen als het ware in een daad van genade en barmhartigheid over» [1]).

En dit alles heeft nu zijn oorspronkelijkheid in den Heere God.

Waarom moeten de rechters op aarde rechtvaardig zijn?

Omdat *Hij* rechtvaardig is!

Waarom moeten zij den ellendigen recht doen en den verdrukten door onpartijdige, rechtvaardige rechtspraak verlossing bereiden?

Omdat *Hij* de gerechtigheid des gerechten, die een rechtvaardige zaak voorstaat, in het licht stelt en brengt tot triumph (Ps. 35 : 23 enz.).

Het is de gerechtigheid Gods dat Hij de gerechtigheid des menschen, diens rechtvaardige zaak, doet zegevieren.

Deze gerechtigheid Gods staat dus ook met Zijn goedertierenheid op ééne lijn en wordt dikwijls met haar in één adem genoemd: bijv. Ps. 33 : 5: »Hij heeft gerechtigheid en gericht lief; de aarde is vol van de goedertierenheid des Heeren». »God is een rechtvaardig God en een Heiland» (Jes. 45 : 21 voorts Ps. 103 : 17 enz.).

De openbaringen van Gods gerechtigheid zijn heilsweldaden, uitredding en verlossing (Ps. 103 : 6) weshalve ook de Heere er Zich in kan beroemen: »Men zal van Mij zeggen: Gewisselijk in den Heere zijn gerechtigheden en sterkte, tot Hem zal men komen» (Jes. 45 : 24).

Ja de grootste, geestelijke heilsweldaad, de vergeving der zonden, is aan de gerechtigheid Gods te danken. Daarom bidt David: »Verlos mij van bloedschulden o God, gij God mijns heils! zoo zal mijn tong Uwe gerechtigheid vroolijk roemen» (Ps. 51 : 16) en verzekert Johannes: »Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve en ons reinige v n alle ongerechtigheid.» (1 Joh. 1 : 9).

Gods volk vertrouwt daarom op Gods gerechtigheid.

*Persoons*gerechtigheid wordt bij hen niet gevonden: zij zijn en blijven zondaren, in zichzelven beschouwd.

Maar in hun *zaaks*gerechtigheid roemen zij en zijn verzekerd dat God die zal doen uitkomen voor aller oog (17 : 1; 18 : 21, 22; 140 : 13 enz.).

Toch moet het met die *persoons*gerechtigheid ook in orde komen.

Welnu, ook dit brengt God in orde.

En dat doet Hij aldus, dat Hij *Zijne* gerechtigheid aan Zijn volk zal schenken!

En dit zal Hij nu doen door den Messias (Jes. 42 : 1).

Vanzelf wordt de rijkdom en diepte dezer gedachte eerst in Nieuw-testamentische tijden en door de Nieuw-testamentische Godsopenbaring nader en klaarder in 't licht gesteld.

In die Nieuw-testamentische Godsopenbaring toch wordt het ten volle duidelijk dat »de gerechtigheid Gods« hierin bestaat dat Hij in Jezus Christus een Middelaar geeft die de volkomene verzoening aanbrengt voor Zijn volk, den toorn Gods opvangt in zijn hart, de straf draagt, ja zich vereenzelvigt met den vloek, die om der zonde wil op Zijn volk rust (Gal. 3 : 13) en in dezen weg een volkomen gerechtigheid, als borggerechtigheid, aanbrengt voor al de Zijnen.

Dit is Gods gerechtigheid dat Christus een borgtochtelijke gerechtigheid door zijn leven en lijden en sterven aanbrengt en dat Hij er Zijn volk, hunne ongerechtigheid verzoenende, mee bekleedt.

Eén uitspraak zegt hier, welbeschouwd, alles, tevens wijzend op den weg des geloofs waarin de zondaar

[1]) Dr. H. Bavinck, Geref. Dogm.[2] II 221.

---

meet af vast: Een last of bevel, om iets te doen, *dat klaarlijk tegen den Woorde Gods inging*, zouden we weigeren te gehoorzamen.

Dit wist men in ons midden; dit wisten onze vijanden; en juist omdat ze dit wisten, hebben ze ons lang ontzien.

Geheel onverhoeds en zonder dat iemand onzer er op rekende, is de bekende attesten-zaak ons dan ook overgekomen, en als lasterijk en onwaar mogen we voor God en menschen elk zegden en vermoeden van ons werpen, *alsof deze zaak door ons ware gezocht.*

Noch gezocht, noch ingeroepen, noch uitgelokt, maar *geheel buiten ons toedoen* op onzen weg gelegd is deze zaak. En het was zonder eenig vermoeden zelfs, dat ze tot zoo ernstige gevolgen zou leiden, dat we in haar behandeling op eenige trouw aan onzen Koning bedacht waren.

Niet toch alleen wij, maar ook de leeraren Krayenbelt, Deetman, Geselschap, Brummelkamp, Lütge, Aalders, Van der Horst, en zoovelen meer, verklaarden (zoolang er nog geen *vervolging* dreigde, hierin met ons eenparig), dat het uitreiken der attesten *tegen den Woorde Gods was;* en het is eeniglijk uit dien hoofde, dat ook wij verklaarden, den tegen-Schriftuurlijken last der hoogere Besturen, om ze toch uit te reiken, te zullen weerstaan. En niet eerst in het beheersgeschil (waarvan destijds nog niets te vermoeden viel), maar wel terdege reeds in de *attesten*-zaak schreef ons de Synodale Commissie: dat we wel behoorden te weten, wat we deden, want dat, weigerden we, *de teerling geworpen en terugkeer onmogelijk was.*

Al onze strijd ontspon zich derhalve uit deze onze ambtelijke weigering om den Woorde Gods, d. i. den last van onzen Koning, ongehoorzaam te zijn. En van den anderen kant strekte alle gewelddadigheid der Kerkelijke Besturen uitsluitend om ons òf die weigering te doen intrekken òf wel ons uit hoofde van die weigering met ontzetting, d. i. met den ambtelijken dood, te straffen.

Voorts verklaren wij hiermede openlijk, als uitspraak van onze conscientie voor het aangezicht des Heeren, dat onze behandeling in zake het Beheersreglement, voor zoover wij daarin betrokken waren, in de verte niet bedoelde, ons zelven 't zij persoonlijk, 't zij kerkelijk, 't zij, gelijk men *gelasterd* heeft, ten behoeve van een andere stichting, te verrijken of te bevoordeelen; noch ook om anderen 't zij persoonlijk, 't zij kerkelijk te benadeelen; maar eeniglijk ten doel had, om aan de ontrouwe Kerkbesturen, zooveel in ons was, te beletten, *dat zij de Gemeente des Heeren niet kwamen verwoesten.* Van eenige andere bedoeling dan om, geb uik makende van wat ons rechtmatig en plichtmatig scheen, de verschuldigde trouw aan onzen Koning te bewijzen, komt dus zelfs voor wat betreft het veelgewraakte art. 41 geen sprake.

Wel kan en mag natuurlijk gevraagd, of onze handeling in deze zaak misschien *uit juridisch-oogpunt* niet aan bedenking onderhevig ware; maar gesteld al, dit ware zoo, dan zou rechtsdwaling toch nog nimmer *onze intentie van trouw aan Koning Jezus* in ontrouw kunnen omzetten; terwijl ook voor het overige de rechtsgeleerde adviezen van vele uitnemende juristen aantoonden, hoe zelfs de bewering, als verkeerden we in rechtsdwaling, op haar zachtst genomen, nog steeds wacht op bewijs.

§ 8. Zoo blijft het dan onze oprechte letuiging en gansch eerlijke overtuiging voor God en menschen, dat in geheel dezen handel van Maart 1885 af tot nu toe, onze gedraging, door al onze zondigheid en gebrekkigheid heen, toch niet anders bedoeld heeft *dan om door de genade des Heeren bewaard te blijven voor verraad aan Zijn zaak, voor verloochening van Zijn Naam en voor ontrouw in onze Bediening.* En het is krachtens deze onwankelbare overtuiging, die we hiermee voor de conscientie van al onze Kerken en haar ambtsdragers leggen, dat we tot geen ander inzicht *kunnen* komen, dan dat de hoogere Besturen juist *dit gehoorzamen van onzen Koning, tegen hun ongoddelijken last in,* niet in ons konden dulden en ons *deswege,* en deswege *alleen,* hebben ontzet.

En hiermee nu is de zaak beslist.

Zoo betuigen en verklaren wij ondergeteekenden dan, op de gronden, die in het voorgaande zijn uiteengezet, dat wij de ontzetting, die ons van de zijde der Synodale Hiërarchie trof, niet kunnen noch mogen achten *als een uitspraak, die ook in de hemelen zou gebonden zijn bij den Heere.* Dat wij ons derhalve niet kunnen, noch mogen rekenen als ontzet door den Koning der Kerk, gelijk we ontzet zijn door de Hem steeds verloochenende Synode. En dat we uit dien hoofde, noch wat onze bedieningen, noch wat onze ambten aangaat, ons beschouwen mogen of kunnen, als door onzen Koning van den *plicht* tot ambtsvervulling ontslagen.

Nog overlet en onverkort in het door Hem ons verleende ambt staande, moeten we dus wel weigeren, terwille van het over ons gestreken vonnis, daar uit te treden, en zullen wij, een iegelijk voor ons in de Bediening daarvan op zulk een manier en zoo lang voortgaan, als o.i. door de trouw aan Koning Jezus wordt geëischt.

Als nòg Bedienaren des Woords zijnde, als nòg in het Opzienerschap staande, en als nog van Christus' wege tot de verzorging van Zijn armen geroepen, vragen we daarom van onze niet kerkelijk ontzette medebroederen in de Bediening, zoo hier als elders, dat ze deze

deze weldaad om niet deelachtig wordt: Rom. 3 : 25, 26:

»Welken (Christus) God voorgesteld heeft tot een verzoening, door het geloof in Zijn bloed; tot een betooning van Zijn rechtvaardigheid, door de vergeving der zonden die te voren geschied zijn onder de verdraagzaamheid Gods; tot een betooning van Zijne rechtvaardigheid in dezen tegenwoordigen tijd; opdat Hij rechtvaardig zij en rechtvaardigende dengene die uit het geloof van Jezus is».

»Opdat Hij rechtvaardig zij én (nochtans tevens) rechtvaardigende dengene die uit het geloof van Jezus is».

Hier ligt de kern der kwestie.

God *is* en *blijft rechtvaardig*. Hij houdt vast aan Zijn recht. Aan Zijn heilig recht. Aan Zijn gestrenge, onkreukbaar recht.

En toch spreekt Hij den goddelooze vrij.

Hij *rechtvaardigt* den goddelooze! N.l. dien goddelooze in zichzelven die zich geloovig verliest aan Jezus Christus, betrouwend op Zijne aangebrachte borggerechtigheid alleen.

Dit is het geheim van allen zegen.

En met dit ons geopenbaarde heilgeheim hield het religieuze leven van Gods volk zich, sedert de dagen dat Paulus het in het klaarste licht stelde, onafgebroken, biddend en dankend, stil zich verwonderend en luide Godverheerlijkend, bezig! I.

Jongelingsleven.

Gewaarwordingen.

III.

Wij moeten nu nog met elkaar praten over de gewaarwordingen, die we krijgen door middel van reuk, smaak, gehoor en gezicht.

In onzen neus bevinden zich de uitloopers van de reukzenuw. Worden deze geprikkeld door gasvormige stoffen. dan wordt de uitwerking daarvan als *reuk* geconstateerd. In scherpte van reuk staat de mensch bij vele dieren achter. Toch is deze soort van gewaarwordingen voor ons van hoog belang.

Door den reuk worden we gewaarschuwd voor allerlei stoffen, hetzij ze als gassen onze longen zouden beschadigen, of als spijs en drank voor maag en ingewanden gevaarlijk zouden worden. Wijs is daarom de beschikking, dat de wachter, die wij in onzen neus hebben, zoo dicht bij onzen mond is geplaatst. Ook schijnt de reuk een voorname rol te spelen bij het bepalen van sympathie en antipathie. Ieder mensch, ieder dier heeft zijn geur, die onwillekeurig, onbewust sympathie of antipathie opwekt. Opmerkelijk is, wat Dr. J. H. Bavinck van de Javanen vertelt. Wanneer die elkander bij het afscheid nemen heel intiem willen begroeten, houden ze hun neus dicht bij het gezicht of de hand van den ander, en snuiven dan heel diep, om zich de geur volkomen toe te eigenen.

Organen voor den *smaak* zijn de tong en het gehemelte. Daar komen de fijne uitloopers van de smaakzenuwen, die geprikkeld worden, door de stoffen, die wij op de tong en aan het verhemelte krijgen. Alleen in lauw water oplosbare stoffen kunnen smaakgewaarwordingen veroorzaken. De smaak is voor ons weer van het hoogste belang. Door het genot van den smaak gaan we eten. Wij weten, dat we van iets houden en gaan daarom eten. De honger drijft ons daartoe lang niet altijd. Bovendien is de smaak van hoog belang voor het onderscheiden van goede en schadelijke stoffen. Heel vaak waarschuwt de smaak ons voor wat voor ons welzijn niet zou deugen. Bij kleine kinderen blijkt dat heel vaak heel duidelijk. Evenwel moet er bij worden opgemerkt, dat sommige vergiftige stoffen een aangenamen smaak hebben, terwijl menig heilzaam

---

onze heilige Bediening onverkort en onvoorwaardelijk om Jezus' wil erkennen willen; vragen we van de geloovigen der kerk van Amsterdam, dat ze door tegemoetkomende liefde ons deze Bediening duurzaam mogelijk willen maken; en bidden we van onzen Koning zelven, dien we zoo dikwijls door onze ontrouw hoonden, *maar in deze zaak toch in aanvankelijke trouwe gehoorzamen mochten*, ootmoedigiijk en eerbiedigiijk de genade af, dat Hij onze Bediening krachtig make door Zijnen Geest en zoo heerlijk in de harten der geloovigen stelle, dat er nog een vrucht door opbloeie tot grootmaking van Zijn ondoorgrondelijke Barmhartigheden.

Aldus gedaan en opgemaakt in de samenkomst van de ontzette kerkraadsleden van Amsterdam en door hen als voor het aangezicht van den Kenner der harten onderteekend.

Amsterdam, 8 December 1886.

Voorts werd onder dagteekening van 16 December 1886 van deze reformatie der Kerk aan de Gemeente kennis gegeven in het hier volgend (verkort weergegeven) *Bericht van Reformatie:*

Geliefde Broeders en Zusters in onzen Heere Jezus Christus!

Na het lang gerekte kerkelijk proces weer tot handelen geroepen, hebben uwe Opzieners en Armverzorgers het als hun allereersten plicht beschouwd, aan de doodelijke omarming, waarmee de Synodale Hiërarchie ook de Gereformeerde Kerk van Amsterdam dreigde dood te drukken. onverwijld een einde te maken.

En zoo hebben we dan geheel deze Synodale opperheerschappij, die in 1816 op wereldsche wijze was ingevoerd; waartegen uw Kerk reeds destijds op de Classis protesteerde; waarvan ze al deze jaren nooit anders dan schade en schande heeft beleefd; en waarover de geloovigen in deze stad bij dagen en nachten tot God geklaagd hadden, thans eens voor altoos afgeschaft.

En gelijk onze vaderen in de eeuw der Hervorming, na afschudding van het juk der Pauselijke Hiërarchie, met alle Kerken dezer landen tot de goede, zuivere Belijdenis des Evangelies en een op die Belijdenis gegronde Kerkenorde zijn teruggekeerd, zoo hebben ook wij thans, op hun voetspoor en onder inroeping van den zegen des Heeren, na door afwerping van *het juk der Synodale Hiërarchie* „het groote misbruyk in Godes Kerk te hebben afgeschaft", ons weer om datzelfde aloude zuivere Evangelie geschaard, ten einde met onze zusterkerken weder naar diezelfde daarop gefundeerde Kerkenorde te leven, die op de Synode van Dordrecht in 1619 het laatst gewijzigd is, en sedert twee eeuwen ook bij de Kerk van Amsterdam gegolden had.

Van deze afwerping van *het juk der Synodale Hiërarchie* zullen wij eerbiedigiijk kennis geven aan Z. M. de Koning en aan onze Stedelijke Overheid; maar reeds thans komen we tot u om deze gebeurtenis ook te uwer kennisse te brengen, en u bij de liefde onzes Heeren te bidden, dat gij uw Opzieners in den verderen loop dezer zaak *én* door uw instemming met deze Kerkzuivering, *én* door uwe vrijwillige offeranden, *én* door uw persoonlijke reformatie van hart en huis steunen wilt.

Verbreke dan een iegenlijk van u met ons de onheilige banden, die ons zoo lang omkneld hielden. Herneemt, Broeders en Zusters de vrijheid, waarmee Christus u tot den prijs Zijns bloed heeft vrijgemaakt. En werke alzoo ook deze reformatie uwer Kerk door tot grootmaking van *Zijn* eere!

Tot geen afscheiding zoeken we u dus te verlokken. Neen, wij blijven in de Kerke Gods, die eens in het bloed der martelaren alhier gezuiverd is, en die we liefhebben met al de liefde van ons hart, en waaraan we ons vastklemmen om ze nimmer los te laten.

We richten geen Labadisme in uw midden op, noch gaan uit op sectarische wegen, want we weten, dat de Zone Gods door Zijn Geest en Woord in Zijn Kerke ten eeuwigen leven de geloovigen *met hun zaad* vergadert, en dat de keuring van elkanders geestelijken staat bij God ligt en niet bij de broederen.

En wel verre van u te willen lokken op de doolpaden van het Independentisme, belijden we veeleer, dat alle Independentisme *tegen* de Heilige Schriftuur is, en dat op alle Kerken van Gods wege de verplichting rust, de eenheid van het lichaam des Heeren krachtig te doen werken.

Dezelfde aloude Kerk van Amsterdam, en die Kerk in het aloude historische Kerkverband, mocht het zijn, tot iets van haar ouden bloei terug te brengen, en te reformeeren naar de eischen, die thans aan ons kerkelijk leven gesteld worden, ziedaar het eenige doel, waarop we wenschen af te gaan.

Maar dan gebiedt de eerlijkheid ons ook, u openhartig te zeggen, dat deze weg, waarop we wenschen voor te gaan, geen weg zal zijn bezaaid met rozen.

Op geen Staatshulp zult ge voortaan rekenen kunnen voor de bezol-

drankje zeer onaangenaam van smaak is. Volgden we dus in deze gevallen onzen smaak, dan zouden we beslist verkeerd uitkomen. Bijzonder betrouwbaar blijkt deze vriend in alle gevallen dus niet.

Door het *gehoor* vangen we geluiden op. Het zeer ingewikkeld orgaan daarvoor is het oor. Hoe kunstig gebouwd blijkt ons lichaam, wanneer we de uiterst fijne beentjes en andere samenstellende deelen van ons oor nagaan. Het uitwendig oor vangt de luchttrillingen op en het inwendig oor brengt deze prikkels over op de fijne vertakkingen van de gehoorzenuwen. En welk een rijkdom van gewaarwordingen wordt langs dezen weg ons deel. Wij worden daardoor in de wereld van geluiden en tonen ingeleid. Ons spreken met anderen geschiedt grootendeels doordat klanken worden voortgebracht en opgevangen. Zeker, ook onze gelaatsuitdrukkingen zeggen iets, maar het voornaamste doen toch de klanken. De wereld van muziek en zang is één rijkdom van klank. En hoe zouden de dingen van het Koninkrijk Gods tot ons komen dan door het woord. Niet ten onrechte wordt deze zin dan ook door velen als de voornaamste beschouwd. Letten we er op, wat een doove moet missen, dan voelen we iets van de hooge beteekenis van deze soort van gewaarwordingen voor ons geestelijk leven.

Het *gezicht* staat als hoogere zin naast het gehoor. Nog wonderlijker in fijnheid van samenstelling dan het oor is het oog. In dat teere orgaan eindigen de fijne vertakkingen van de gezichtszenuwen. Deze worden daar aangedaan door de lichtprikkels en zoo opent zich voor ons de rijke wereld van lijnen en vormen en kleuren, die ons de grootheid van den Schepper van het Heelal als klaar voor oogen leggen. Welke duidelijke gewaarwordingen krijgen we omtrent de buitenwereld, omtrent de dingen, die ons omringen! 't Is dan ook geen wonder, dat men meermalen den strijd heeft aangebonden over de vraag, wat wel van het meeste belang voor de geestelijke ontwikkeling van den mensch is: het oog of het oor. Immers, ook een blinde moet veel missen. En hoe verlangt de moegestreden krijger op deze aarde eenmaal te zien met het oog Hem, die de Koning in al zijn heerlijkheid ts.

Zeker is het, dat het gezicht een van de meest ontwikkelde, fijnst genuanceerde zintuigen is. Voor de practijk van het leven kunnen we het oog al evenmin missen als het oor en voor het genot van de vele schoonheden in Gods schepping is het oog ons een onwaardeerdaar orgaan. Hoe groot moet Hij zijn, die een nietig schepsel als een mensch, toerustte met de noodige instrumenten, om van zijn rijke schepping te genieten op velerlei wijs.

Leestafel.

(Voor de prijzen raadplegen onze lezers de rubriek der advertentiën.)

ONTWAPENING. Uitgeefster drukkerij Libertas, Rotterdam.

Een brochure van geringen omvang ongetwijfeld.

Over het ontwapeningsrapport kan breeder worden gesproken dan in dit luttel aantal bladzijden, we zullen het niet ontkennen.

Het betoog kan desnoods wetenschappelijker opgezet, ook waar.

Maar doet dat van de waarde van dit geschrift met betrekking tot zijn doel iets af? Immers neen. Er worden hier feiten genoemd, heel rustig. Er worden ter kalme overweging voor iedereen enkele woorden van socialisten van voor eenige jaren en thans aangehaald. Er worden zonder dat verwarring kan ontstaan enkele cijfers gegeven. De eenvoud is de kracht van dit drukwerkje. Het stelt aan de kaak, inderdaad aan de kaak de innerlijke onwaarachtigheid en holheid van de ontwapenings-leuze en de ontwapenings-actie, die beide paradepaardjes van socialisten en vrijzinnig-democraten.

Het is uitnemend geschikt om in breederen kring te worden gelezen en eventueel door kiesvereenigingen te worden verspreid. Voor onze jongelingen ten zeerste te recommandeeren.

Bij den Uitgever J. M. Bredee te Rotterdam verschenen:
Huib van Wielen, door Hugo Kingmans. — Gezegend en ten zegen, door Johanna Breevoort. — De meeste, door Francina. — Mozes en Sam, door C. J Hoekendijk. — In den Russischen smeltkroes, door Wilhelmina Rum Vis. — Het leven van Johannes Calvijn en zijn tijd,

---

diging uwer leeraren; de kerkgebouwen der gemeente zal de Synodale Hiërarchie, desnoods met hulp van gewapenden, voor uw leeraren dichtsluiten; de gestichten der gemeente zal men aan anderen ten gebruike geven; en haar fondsen zullen voor langen tijd aan anderen ter beschikking staan.

Als *„Doleerende"* optredende, zal uw Kerk voortaan uit eigen middelen haar kosten moeten bestrijden en moeten leven van de offerande der vrijwilligheid.

Want „Doleerende" beteekent juist, dat ze wel de aanspraken op al haar goederen en rechten niet prijsgeeft, maar dat ze om de overmacht van den tegenstand voorshands afziet van de poging om die rechten te doen gelden.

Uw Opzieners is daarom noodig, niet alleen dat gij met ons het juk der Synodale Hiërarchie afwerpt, maar ook, dat we weten, of ge dezen last des daags met ons dragen wilt, en uw goud en uw zilver bereid houdt, om voortaan in de kosten van uw Kerkedienst te voorzien.

Een Kerk, die van haar geld niet scheiden kan, moet het juk op den hals blijven dragen. Alleen wie vrij is gemaakt van de banden van Mammon, herwint zijn vrijheid in den Heere.

Helpt ons dan om den Dienst des Woords en der heilige Sacramenten weder in uw midden te laten bloeien; dan zullen we de Christelijke tucht weer tot een genezende kracht zien worden; en uw Armverzorgers zullen voorziening trachten te bieden in allen nood, die aan weduwen en weezen, aan door krankheid bezochten of door gebrek achtervolgden overkomt.

Zoo spoedig mogelijk zullen een aantal hulpkerken gebouwd worden; zal er voorzien worden in de behoefte aan Christelijk onderwijs; en, zoo uw gaven mildelijk vloeien, het aantal uwer leeraren worden uitgebreid.

We gevoelen wel, dat het hard, hard vooral voor de minderbedeelden onder u, zal zijn, het kerkelijk goed, waarop wij meenen aanspraak te mogen maken, in handen van anderen en dat meest betergestelden te zien, die het vrijelijk genieten, terwijl gij misschien van uw nooddruft geeft; maar ge weet ook, hoe de Heere het penningske der weduwe nog boven de gaven der rijkeren roemde; en Hij is immers de machtige God, die u dit aanzien van de berooving uwer goederen vergelden kan honderdvoud.

Zoo vragen we dan uw *betoon van trouw* aan Koning Jezus, om te breken met de Synodale Hiërarchie, en uw *offerande* om den dienst in Zijn Kerk mogelijk te maken; maar behalve die beide vragen we ten slotte ook dit nog, dat ge de reformeering Zijner Kerk tot een zaak van geest en waarheid wilt stempelen, door ook te komen *tot een reformatie in uw huis en hart.*

Broeders en Zusters, er is zooveel en zoo lang gezondigd, wel mag er dan in zoo ernstig oogenblik diepe verootmoediging onder ons voor den Heere onzen God zijn,

Kome er toch een einde in ons midden aan die wereldgelijkvormigheid, die ook onder ons roept tegen ons geloof, en ons oordeelt in ons belijden.

Werpe een iegelijk uwer zijn afgoden weg en laat ook de verborgen Terafim in het licht van Gods aanschijn worden gehaald, opdat Hij ze vermalen moge tot assche.

Het moet een weerkeeren in gebrokenheid des harten en met beschaamdheid des aangezichts tot den God onzer vaderen zijn.

Alle hoogheid onder ons moet nedergeworpen, en geslecht al wat verheven was; en de Heere alleen moet onder ons groot zijn.

Dan eerst zijn we Gereformeerd!

Deze officieele oorkonden waren »ten dienste van den kerkeraad gesteld door Dr. A. Kuyper», en werden door hem ook uitgegeven met als motto op het titelblad: Leviticus XXVI:13 »Ik heb de disselboomen van uw juk verbroken».

Over heel ons land maakten deze opstellen diepen indruk, want ze waren zóó boeiend, zóó roerend, zóó treffend geschreven, dat hier alle gedachte aan slim overleg buitengesloten bleef. Men voelde: hier waren menschenzielen aan het woord, vol van heilig vuur, onder de aanblazing des Heiligen Geestes.

Op de Bekendmaking stelden zich aanstonds een 7000 leden onder den kerkeraad der Nederduitsche Gereformeerde Kerk (Doleerende). En in de lokalen, waar tot nu toe slechts bijbellezingen waren gehouden, werd van nu voortaan de Dienst des Woords weer opgevat, de Heilige Doop bediend en het Heilig Avondmaal gehouden.

Rullmann.

door L. Penning. — Dat ééne jaar, door J. Smelik. — Onder de Kruisvaan, door T. Bokma. — Betsy's Bijbel, door Helena Bertold. — Moeder bidt voor ons, door Johanna Breevoort. — Heb God lief boven alles, door J. de Liefde. — De geschiedenis van den armen Hans door E. Gerdes. — Uit doodsgevaar gered, door J. van der Vegt. — Door liefde gewonnen, door Herman. — Geen plaats voor het kindeken. door P. Muet. — Wat de maanden brengen I en II, door Johanna Breevoort. — Menschen uit vreemde landen, door Johanna Breevoort. — Vogels en hun nesten, door Johanna Breevoort.

Onderscheidene van deze boekjes mogen zeer wel geslaagd heeten. De beschrijving van Calvijns leven en tijd noemen we daarvan als voorbeeld. Er is inderdaad in vergelijking met andere jaren vooruitgang te bespeuren.

Er zijn ook wel boekjes onder van minder allooi.

Maar voor een afzonderlijke bespreking is in ons blad geen plaats. Wij zouden er b.v. niet over treuren als Muet's: „Geen plaats voor het Kindeken" niet langer onder de reeks werd opgenomen.

De uitgever heeft ook een aantal bijbelsche platen ons toegezonden. Anderen vinden ze misschien mooi, wij niet.

Bij den Heer J. N. Voorhoeve, te 's Gravenhage verschenen:

Heel lang geleden. — Groote Werken. — Opzoekende liefde. — Wonderbare leiding.

Deze boekjes van enkele bladzijden, welke van keurige platen zijn voorzien, behandelen elk een gedeelte der Bijbelsche geschiedenis.

We bevelen ze gaarne aan.

Voorts ontvingen we nog:

Mijn toetssteen door C. M. Steenwinkel. Uitg. Oosterbaan en le Cointre, Goes.

Vragen en antwoorden over de bijbelsche geschiedenis door J. van Andel. Uitg. M. Stenvert en Zoon, Meppel.

Cijfers en feiten, jrg. 7 no. I. Uitg. N. V. de Graafschap Aalten.

Nederland en Oranje, jrg. 7 no. 7. Uitg. Bureau Centr. Com. A. R. Kiesvereenigingen, Den Haag.

Geschiedenis, Letteren en Kunst.

Karel en Elegast.

Eer we nog een enkel woord, terwille der volledigheid, zeggen van een paar soorten nog niet genoemde romans, wilen wij, onze belofte getrouw, terugkomen op den Karelroman, welks naam hierboven staat. Karel en Elegast (in het Middeleeuwsch: Carel ende Elegast) is een roman, die misschien oorspronkelijk is, d. w. z. het origineel is, in 't Fransch, niet teruggevonden. Het is een aantrekkelijk specimen der soort; een episch verhaal, dat in staat is den lezer van dezen tijd te boeien, zooals het ongetwijfeld in de middeleeuwen druk zal zijn voorgedragen en gelezen. Wij willen hier beknopt, den inhoud laten volgen. De lezer zal er den middeleeuwschen riddertijd en de ridderlijke »sfeer» onmiddellijk in herkennen.

Koning Karel (de Groote) vertoeft te Ingelheim [1]) aan den Rijn; hij zal er hofdag houden. De nacht voor dien dag heeft hij een wonderlijk visioen: een Engel verschijnt hem en beveelt den koning onverwijld zijn slot te verlaten om te gaan stelen. Koning Karel begrijpt er niets van. Waakt of droomt hij? En andermaal hoort hij zich gebieden van 's Engels wege: »Sta op, Koning; zoo gij geen gehoor geeft, zal het u aan uw leven gaan.» De grootste zorg van den koning is nu, ongemerkt het kasteel uit te komen; echter alle deuren openen zich voor hem, niemand, wachter noch portier, ontdekken hem en weldra zit hij, zwaar geharnast en gewapend met schild en speer, te paard. Daar rijdt hij door het maanverlichte woud, zich wetend geroepen tot het werk van een roofridder. Wat een gevaarlijk en angstig bestaan, zoo peinst de koning, in den nacht als dief te moeten rondloeren, zoekend naar buit! Hoe vaak heb ik dieven doen vangen, doen ophangen en nu. Daar denkt de koning op eens aan een ridder, Elegast, die om een geschil met den koning uit den hofkring was verbannen en voortaan als roofridder moest ronddwalen. Alles was hem ontnomen, land en burcht, en Karel denkt: Hij zal toch wel een roover zijn, die alleen wat rijk en voornaam is, aanvalt, maar geen arm man, die leeft van het werk zijner handen, geen koopman of vrome pelgrim. Bisschoppen en dekens, abten en monniken, kanunniken en priesters zijn voor hem niet veilig. [1])

Zoo peinzende, wenschte Karel wel, dat hij Elegast nu tot gezel had op zijn roofrit.

Daar verschijnt plots in den maanhelderen nacht een ridder te paard; zwart is zijn wapenrusting, koolzwart, ook zijn helm en schild. Dat is de duivel zelf, denkt Karel, ontzet, slaat een kruis en beveelt Gode zijn ziel. Eerst rijden ze, zonder groeten, elkaar voorbij, Elegast vermoedt, dat deze rijkgekleede ridder, wiens wapenen blinken van goud en edelgesteenten, een spion is, die Elegast bij den koning nog meer in ongenade wil doen vallen. Hij heeft, roofridder die hij is, lust in den tweekamp: de buit leek hem begeerlijk. Als hij koning Karel zijn naam vraagt, antwoordt deze, te willen vechten; zijn naam wil hij niet zeggen.

En zoo vangt de tweekamp aan:

Si versaemden in een perc
Met sulken nide onder hem tweeën
Dat d' orse boghen over haer been. [2])

d. w. z. Zij kozen een perc of open ruimte in het bosch en vielen met zulk een nide of hartstocht op elkaar aan, dat de orse (paarden) bogen op hun beenen, d. w z. met hun bovenachterpooten bijna de aarde raakten. Het wordt een heet gevecht; Elegast is een heldenmoedig ridder; zwaar vallen de slagen op harnas en schild.

Die swaerde ginghen op ende neder,
Op ten helm, op tie maalgien,
Datter menich moeste faelgien.

d. w. z. De zwaarden gingen op en neder, op den helm, op de maliën, de ijzeren ringen van den wapenrok, zoodat er menige ring faalde (bezweek).

Het verloop van dezen strijd is weergegeven in een beeldende teekening, die den kunstenaar van het woord verraadt.

Hoort nu b.v.:

Daer was van slaghen groot gheluut.
Die spaenre van de scilde vloghen,
Die helme op haren hoefde boghen,
Ende ontfingen scaerde ende vlegghen.
Soe scarp waren der swaerde egghen [3]).

d. w. z. daar was een zwaar geluid van slagen in het bosch; de spaanders vlogen van de schilden, de helmen bogen op hun hoofden en kregen kerven en scheuren, zoo scherp waren de sneden der zwaarden. Eindelijk: een hevige slag van Elegast op den helm van Karel en het zwaard vliegt hem in tweeën. Nu weet Elegast zich weerloos, maar Koning Karel, ridderlijk, belooft hem te zullen laten gaan, als hij hem, Karel, zijn naam zegt. Hoe stilverheugd is de koning, als hij nu Elegast, zijn vroegeren hofridder, in dezen zwarten roofridder herkent. Maar nu wil Karel hem beproeven. Hij geeft zelf een valschen naam op: Adelbrecht, vertellende, dat hij niets en niemand ontziet op zijn rooftochten, arm noch rijk, en stelt voor, samen op buit uit te gaan. Adelbrecht, wil nu gaan stelen bij den koning, maar Elegast wijst dit kort en goed van de hand, want »hi

[1]) Karel had meerdere residentie's: Aken en Nijmegen b.v.

[1]) Is hier een zachte critiek op de verwording in de Kerk?

[2]) Let op de beeldende taal!

[3]) Het Middelnederlandsch is niet gemakkelijk! Let op de vier heffingen en vier dalingen van het rhytme: ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —, met een daling aan 't eind.

(Karel) is mijn gherechte here». Elegast weet beter plan: bij des konings zwager, Eggerik, zullen zij gaan rooven; en van dezen gunsteling des konings vertelt Elegast, hoe hij zijn heer het leven zal benemen, zoodra hij er de kans voor zien zal; zoo rijden zij samen naar den burcht van 's konings zwager Eggerik van Eggermonde. Onderweg neemt de koning (ridder Adelbrecht) van een te velde staanden ploeg het ijzer mee, om toch als roover zijn breekijzer te kunnen toonen. Onhandig blijkt de gewaande roofridder; Elegast lacht om zijn wonderlijk wapen; Elegast gaat alleen den burcht binnen; Adelbrecht moest buiten blijven wachten. Elegast, die door een toovermiddel te weten kwam, dat de koning in de nabijheid was, en dit zijn makker vertelt, moet door koning Karel aangespoord worden, geen acht te slaan op die tooverij, doch gerust zijn slag te slaan. Door een tooverspreuk weet Elegast alle bewoners van den burcht in diepen slaap te doen verzinken; alle sloten springen voor hem open; schat op schat brengt hij zijn makker. Deze wilde nu wegrijden, maar Elegast moet nog het zadel rooven, dat versierd was met honderd schellen van rood goud [1]).

Eggerik ontwaakt door het rinkelen der zadelbellen, wil naar zijn zwaard grijpen, maar zijn vrouw belet het hem, sloeg een kruis en bezwoer haar man, toch te zeggen, waarom hij zoo onrustig was daar hij in drie nachten al niet geslapen had: er was immers geen onraad in huis, waarom hij nu naar 't zwaard grijpen wilde?

En Eggerik vertelt zijn vrouw van de samenzwering tegen den koning:

Hi ghine se haer bi namen noemen,
Hoe si hieten ende wi si waren,
Die den coninc wilden daren (= deren)

's Konings zuster zal dit nooit gedoogen:

Ende seide: »Mi waren liever vele (= ik had veel liever).
Dat men u hinghe bider kelen,
Dan ic dat ghedoghen soude.»

Eggerik sloeg zijn vrouw zoo voor »nase ende mont,

Dat haar 't bloed terselver stont
Ter nase enten monde uutbrac.»

Als zij haar hoofd nu over 't bed buigt, vangt Elegast in zijn handschoen het bloed van de vrouw; hij zal van deze samenzwering den koning door middel van dit bewijsstuk op de hoogte brengen.

Weer weet Elegast een diepen slaap te doen komen over de kasteelbewoners en verlaat nu met zijn kostbaren buit den burcht.

Karel verneemt nu van den ontstelden Elegast, dat hij dien Eggerik wou gaan dooden, omdat anders morgen koning Karel, dien hij nog altijd oprecht trouw bleef, zou worden omgebracht. Om zijn makker te beproeven, stelt Karel voor, dit niet te doen; waarom zou Elegast het hof tegen zich in 't harnas jagen, door Eggerik te dooden? En sterft de koning, wat nood? »Van uw droefheid zult gij wel genezen.»

Nu doorziet Karel ook, waarom God hem »te stelene ontboot» (= gebood): om zijns levens wil

Hi dankes oetmoedelike
Gode van hemelrike.

En Elegast laat zich niet van zijn plan afbrengen; de koning mag in geen geval sterven.

Koning Karel geeft hem den raad zelf in den morgen naar 's konings hofburcht te gaan. Dat durft Elegast in geen geval: hij heeft ook den koning al eens wat ontroofd. In stilte neemt Karel zich voor, dien trouwen Elegast weer in eere te herstellen aan zijn hof. Zij scheiden van elkander; Adelbrecht zal de bode zijn die het booze plan van Eggerik den koning doen weten zal.

Koning Karel bereikt vóór den morgen zijn burcht, waar alles nog sliep. Weldra blaast van de hooge tinne de wachter den morgen; die klaar komt opgerezen. De koning heeft zijn rijksgrooten saamgeroepen tot beraad; de burchtpoort wordt door zestig man bezet. De koning en zijn edelen wachten gewapend de komende dingen af.

Eggerik en de zijnen, alle eedgenooten worden bij hun binnenkomen in den burcht, gevangen genomen. Onder de kleeren van Eggerik's volk vindt men blinkende wapenrustingen en scherpe dolken. Eggerik ontkent de samenzwering, waarvan hij wordt beschuldigd. Hij daagt uit tot den tweestrijd, wie de beschuldiging durft staande houden. Dat is juist, wat koning Karel wilde: Elegast zal worden opgeroepen om met Eggerik het zwaard te kruisen. En Elegast komt, verblijd dat »hi den camp vechten moet voor sinen gherechten here ende te behoudene sine ere.»

Eer Elegast den strijd begint, knielt hij naast zijn paard en bidt: »O God, om uwer goedertierenheid wil, smeek ik U vergiffenis over al mijn misdaden. Ik weet mijn misdaden tegenover U; straf mij op dezen dag niet, maar sta mij bij, Gij, die uw heilige wonden ontvingt om onze misdaden; doe mij niet omkomen in dezen kamp. Volmaakt God, om Uwer goedheid wille, bid ik U, dat Gij mij verblijden wilt. En Maria, zoete vrouwe, ik zal U, indien ik er het leven afbreng, oprecht en trouw dienen en nooit wil ik meer rooven en stelen!»

Eggerik sloeg geen kruis noch bad hij tot God,
De strijd was hevig en duurde vele uren lang.

Eggerik wordt van zijn paard geworpen en, edelmoedig als Elegast is, spaart hij zijn vijand, die met brallende taal tegen hem optrekt.

Ic hebbe liever dat men mi prise
Dan ic u sloeghe te voete doet.

Het gaat Elegast om de eer; hij wil liever geprezen worden als edele ridder, dan, zelf te paard, den tegenstander-te-voet te dooden.

Hare slaghe waren onghiere,
Hare helmen bernden ghelijc den viere
Van den vonken diere uutvloghen.
Si waren beide hertoghen [1]).

Eindelijk: Eggerik wordt met een laatsten slag van het rood-gouden zwaard, dat Elegast van koning Karel gekregen had, dood uit het zadel geslagen.

Hoe dankt koning Karel nu God: »Waarachtig God, Die hierboven zijt, met recht mag ik u loven, Die mij zoo menige gunst bewijst. Wijs zijn zij, die U dienen. Gij helpt en staat bij allen, die uw genade zoeken.»

Elegast is nu in hooge eer bij den koning, die hem zijn zuster, Eggerik's weduwe, tot vrouw gaf.

Si waren tsamen al haer lijf. (lijf = leven)
Dus moete God onse saken (moete = moge)
Vor onse doet te goede maken, (doet = dood)
Des gonne ons die Hemelsche Vader. (gonne = gunne)
Nu seghet Amen allegader. (seghet = zegt).

[1]) Hier is de spanning, de hoogste stijging, gekomen van den roman.

[1]) Vreeselijk (onghiere) waren de slagen; hun helmen brandden als vuur van de vonken, die er vlogen. Zij waren beiden hertogen.

Bonds- en Vereenigingsleven

UIT DE PROVINCIALE AFDEELINGEN.

AFDEELING NOORD-BRABANT-LIMBURG.

Aan de Besturen der aangesloten Vereenigingen.

Waarde Bondsvrienden,

Zooals u wellicht bekend zal zijn, worden de Afdeelingsvergaderingen slechts door een betrekkelijk klein percentage der leden van de aangesloten Vereenigingen bijgewoond.

Gij zult ons moeten toestemmen dat, zal de Afdeelingsvergadering aan de gewichtige beteekenis welk zij in de Bondsorganisatie inneemt, kunnen beantwoorden, alle leden, zoover het hun eenigszins mogelijk is, ter vergadering behooren te verschijnen.

Zeer zeker zullen de vrienden hun redenen hebben, waarom zij van deze vergaderingen wegblijven. Het Afdeelingsbestuur wil zich beijveren deze oorzaken, indien mogelijk, weg te ruimen. Hiertoe is het noodig alle motieven te kennen die aan het geschetste euvel ten grondslag liggen.

In de laatstgehouden vergadering van ons Bestuur werd dan ook besloten omtrent deze zaak een onderzoek bij de Vereenigingen in te stellen.

In verband hiermede verzoeken wij u vriendelijk na overleg met uwe Vereeniging, de volgende vragen vóór 1 December a.s. te willen beantwoorden:

a. Hoeveel leden uwer Vereeniging bezoeken gemiddeld de Afdeelingsvergaderingen?

b. Wat zijn de oorzaken dat zoovelen wegblijven? (Gaarne een breedvoerig antwoord).

c. Op welke wijze behoort, naar uwe meening de Afdeelingsvergadering te worden ingericht, om deze aantrekkelijk, en voor de organitie vruchtdragend te doen zijn?

Het Bestuur der Afdeeling:
Jac. G. van Oord, Voorzitter.
C. J. van Herpen, Secretaris.

—o—

AFD. OVERIJSSEL.

Onze Najaarsvergaderingen I.

Zwartsluis. In de Geref. Kerk alhier werd j.l. Dankdag een der Najaarsvergaderingen gehouden van onze afdeeling. Toen de voorzitter om 2 uur de vergadering opende, was de Kerk vrij goed bezet. Na de gebruikelijke opening gaf de voorzitter onmiddelijk het woord aan Ds. Bouma van Leeuwarden, die ongeveer het volgende sprak: Allen zijn we persoonlijk betrokken in de worsteling der eeuwen; die worsteling waarin we zien den voortgang van het Koninkrijk der Hemelen en de openbaring van den mensch der zonde. In dien strijd werkt een kracht van beneden, maar er is ook een strooming van boven. In dezen strijd staan wij aan den kant van Christus. Wij behooren bij de Gereformeerde Groep in de Kerk, met een eigen karakter. Wij zijn Nederlandsche Calvinisten. Ons nationaal karakter moeten we nooit verloochenen. Er wordt gezegd, dat we in alles het buitenland nadoen; de Hollanders worden genoemd de apen van Europa. Doch in onze kringen moet zijn een handhaving van de beste tradities. Bij de Calvinisten in onze dagen zijn twee stroomingen. We kunnen zien op de groote voorrechten, die we reeds hebben ontvangen, en we kunnen ook zien op de tal van terreinen die nog belicht moeten worden. Onze tijd moet niet meedoen aan het eenzijdig gedweep met de jongeren. Wel moeten we voortarbeiden in Gods kracht, Alle Geref. jongelingen moeten zich daartoe bij ons aansluiten, en inzien dat het ernstig noodig is om lid der Geref. Jongel. Ver. te zijn. Alle krachten moeten daartoe gegeven, want voor den Heere is niets goed genoeg. We moeten geven wat we hebben, 't zij veel of weinig. De beste leden zijn dikwijls zij, die eigen kleinheid diep gevoelen. We moeten dus voortwerken in den tijd die komt, trouw tot in het kleinste; want de toekomst hangt voor een deel af van onze jongelingschap. Maar ook kunnen we gerust zijn in dien strijd, want de dag van Satan is er geweest, de dag van Christus is er, en komt er. Wij staan aan den kant van den Overwinnaar der wereld.

Nadat gezongen was ps. 89:8 beklom Dr. Dijk den kansel, om te spreken over het onderwerp; Tot de hoofdbron.

Daar ook in onze dagen Gods Woord in 't geding is, aldus ving Spr. aan, moeten we de beteekenis van dat Woord goed verstaan. Spr. wees eerst op de Moderne opvatting, die den Bijbel beschouwt als breed van blik en letterkundig hoog van waarde. Daarna op de Linksch-Ethische richting, die zegt dat we Jezus in 't hart moeten hebben en de Bijbel is dan maar een papieren ding. Dr. Kuyper zei eens: Deze menschen richten 't oog op Christus, maar loopen achteruit, en raken zoo hoe langer hoe verder van Jezus verwijderd. Het terrein der ervaring is slechts smal, 't geloof gaat daar ver boven uit. Het: „gij moet beleven wat gij belijdt" is een onredelijke eisch. Wij belijden veel meer dan we beleven kunnen. Wel moet de beleving harmonieeren met de belijdenis. Gods Woord is ook niet een handboek voor allerlei wetenschap; we vinden hier alleen de diepste beginselen; ook op onze vereenigingen moeten we die beginselen opdiepen; we moeten doen aan waarachtige Schriftstudie, die de gansche Schrift onderzoekt. Bij Rome wordt het Schriftgezag ondermijnd, daar de Schrift niet als genoegzaam wordt beschouwd, en daarom is Gods Woord niet in eere. We mogen evenwel ook Gods werk in de historie niet miskennen naast de hoofdbron zijn allerlei bijstroomen; doch het blijven secondaire bronnen, die met bescheidenheid met Gods Woord moeten worden vergeleken. De Schrift moet steeds het middelpunt zijn, ook in het persoonlijk leven der Jongelingen. Daarom wekt Spr. de jongelingen op om elken dag b.v. één kwartier uit te trekken tot rustig lezen en onderzoeken van Gods Woord.

Waar voor de bespreking van het referaat van Dr. Dijk zich niemand aanmeldde, dankte de voorz. beide Sprekers voor hun ernstige woorden, waarna Dr. Dijk, na het zingen van ps. 119:5 de vergadering met dankzegging sloot.

Kr.

Dit eerste verslag ontving ik uit Zwartsluis. Daar hadden de vrienden een goeden dag, evenals in de andere plaatsen, waarvan ons ook een verslag zal worden gezonden.

E. H. Timmerman, Afd. Secr.

Ommen, 6 Nov. 1926.

—o—

AFD. OVERIJSEL.

Najaarsvergadering le Epe.

Bij den aanvang werd gezongen Ps. 89:8, Ds. Doorn van Heerde ging voor in gebed en las voor Amos 7:7—17, naar aanleiding waarvan hij het woord tot de aanwezigen richtte. In dit hoofdstuk is sprake van het paslood dat de Heere aanlegt bij het volk van Israël, welk volk wordt vergeleken bij een muur. En zoo doet de Heere dat bij ieder mensch. We hebben thans, zegt spr., dankdag. Veel is er in onzen Bond waar we den Heere voor moeten danken, maar reformatie is telkens noodig; een jagen naar de volmaaktheid. Ook in 't vereenigingsleven moet het paslood gebruikt worden. Dan zien we de afbuiging in den muur van ons eigen leven, dan zien we al onze onvolmaakheden. Dat zal ons uitdrijven naar Christus.

Hierna kreeg dr. Thijs, van Zwolle het woord voor zijn rede over „Waarheid en Leven". Wij bezitten, zegt spr., de waarheid in het Woord van God. Er is echter veel studie en licht des H. Geestes noodig om haar te leeren verstaan. Van vele zijden wordt alleen het leven op den voorgrond gesteld; op de leer komt het niet aan. Doch waarheid en leven zijn geen tegenstellingen, ze zijn nauw aan elkander verbonden. We kunnen niet in Christus gelooven, of er moet ons iets van die waarheid bekend zijn. Het geloof is allereerst een kennen en een aannemen van de waarheid, hoewel niet alleen met het verstand. Wanneer we zijn wedergeboren, zal dit leiden tot een geloovig aanvaarden van de waarheid Gods. En het geloof in die waarheid *is* leven. Wij allen moeten strijders zijn voor de waarheid en daarvoor is een geringe en oppervlakkige kennis niet voldoende. Het verband tusschen genoemde twee wordt soms ook te nauw gedacht (Oud-Remonstranten, Rationalisten en Etischen). Ook met dezen kunnen wij niet meegaan. Er mag bij ons nooit een verheffen van het leven plaats hebben ten koste van de waarheid. Wij mogen nooit met minachting op die waarheid neerzien, want hoe zullen we dan strijders voor den Christus kunnen zijn. Gaat dan in uw vereenigingsleven voort met het onderzoeken van de waarheid. Spoort elkander daartoe aan. Het moet gepaard gaan met gebed om het licht van den H. Geest, opdat we die waarheid mogen aanvaarden met het waarachtig geloof. Dan hebt ge ook het waarachtige leven. En dan zullen we ook strijders zijn voor het koninkrijk van Christus, die gezegd heeft: „Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven".

Na dezen spreker trad op de heer Timmerman, afdeelingssecretaris, die een slotwoord zou spreken. Hij toont o.a. aan hoe het nut van onze organisatie niet alleen door onze eigen voormannen, maar ook door de tegenstanders wordt ingezien. Zij zien welk een kracht er schuilt in onze religie. En nu is hierin een gevaar, n.m. dat zij probeeren ons na te doen. Het gaat niet meer geloof tegen ongeloof, maar geloof tegen bijgeloof. Wij moeten daarom dubbel waakzaam zijn. Spr. wekt de ouderen op de jongelingen te steunen, niet alleen met hun critiek, maar ook met hun meeleven, meevoelen en hun gebed. En de leden zelf moeten niet altijd blijven praten over doel en beteekenis der J.V., maar ze moeten trachten er zooveel mogelijk van te profiteeren. Dat kost inspanning. Wanneer we de vereeniging verlaten, moeten we kunnen zeggen dat we een nuttige periode achter den rug hebben.

De bijeenkomst werd door den heer Timmerman met dankzegging gesloten.

De opkomst was niet groot. Van de bondsvrienden waren er pl.m. 60 aanwezig.

H. Logtenberg, Verslaggever.

—o—

AFDEELING GELDERLAND.

Geachte Afdeelingsvrienden,

1. de *Novembermaand* is haast weer voorbij en nóg liet uw secre

taris niets van zich hooren. En toch gaf ik vroeger mijn woord: dat ge elke maand wat van uw afd.secr. hooren of zien zoudt.

Daarom: aan den slag:

't Zal intusschen niet zoo banjer veel zijn, wat ik u melden kan, met 't oog op onze a.s. *Afdeelingsvergadering* te *Aalten*, op *Woensdag 29 December a.s.* Niet veel positiefs; slechts dit: Aan de regelingscommissie zal 't niet liggen, als de vergadering „in 't water valt", want die commissie brandt van ijver. *Ds. A. Schouten* van *Aalten* heeft mij reeds bericht gezonden, dat ZEerw. met genoegen voldoen wil aan het gedane verzoek om een *opwekkend slotwoord* te spreken. De *Morgenvergadering* baart mij, wat haar regeling betreft, ook niet veel extra bemoeienis. Maar wie in de *Middagvergadering* ons een *referaat* zal leveren, liefst met stof voor een bespreking, zie, dat is tot-nu-toe voor uw secretaris nog een voorwerp van aanhoudende zorg. Maar: den moed heb ik nog niet verloren. *In de nrs. van 3 en 10 Dec.* hoop ik u de volledige inlichtingen voor de *Aaltensche vergadering* te kunnen leveren.

2. *Ring-Leidersvergaderingen;* hieromtrent bezit ik nu volledige gegevens, die ik u niet onthouden zal; vr. D. Timme, van Nijmegen, zal handelen over: *De bespreking op de J.V.*

De vergaderingen zijn reeds gehouden of zullen D.V. nog gehouden worden:

1. 26 Oct. '26 te Elst	Ring	„Elst en Omstreken".
2. 28 Oct. '26 te Arnhem	„	„Arnhem en Omstreken".
3. 23 Nov. '26 te Zutphen	„	„Zutphen „ „
4. 17 Jan. '27 te De Steeg	„	„Dieren-Doetinchem".
5. begin Febr. te Linteloo	Ringen	„Varsseveld en Omstreken". (en „Aalten-Winterswijk"?)
6. 11 Febr. te Barneveld	Ring	„Barneveld en Omstreken".
7. Maart te Geldermalsen	„	„West-Gelderland"

3. *De Bespreking op de J.V.* (Schema van behandeling.)

I. De bespreking is de *hoofdwerkzaamheid* onzer J. V. zoodat we er steeds naar hebben te streven haar zooveel mogelijk aan haar doel te doen beantwoorden.

II. Het *welslagen* der bespreking hangt ten nauwste samen met een drie-tal factoren, n.l.:

1. *de inleider en zijn inleiding.*
a. de leestrant.
b. de tijdduur der lezing.
c. de samenstelling en inhoud der inleiding.
2. *de kennis, welke de leden van de stof hebben.*
a. de samenstelling van den rooster.
b. de voorstudie.
c. de „animo" der leden.
3. *de „stemming" in de vergadering.*
a. de „eerbied" bij de Gew. Gesch.
b. de „critiek".

III. De weg tot een rustige, zakelijke en algemeene bespreking aldus geëffend zijnde, bedenke men, dat ook de bespreking dienstbaar moet zijn aan onze *Bondsidee.*

IV. De bespreking moet ons *helderder inzicht in onze beginselen* geven.

Wij letten op 5 punten:

1. *de methode van behandeling der vakken.*
2. *de leiding van den voorzitter.*
3. *de taak der leden.*
4. *de taak der inleiders.*
5. *de aard der bespreking.*

V. Eene flinke, zakelijke, leerzame bespreking maakt onze vergaderingen gezellig, verrijkt onzen geest en geeft ons vreugde in onzen vereenigingsarbeid. P. Krepel, Afd.Secr.

—o—

AFDEELING ZUID-HOLLAND.

Waarde vrienden,

Hiermede wordt u allen uitgenoodigd tot bijwoning der leidersvergaderingen. Deze worden D.V. gehouden te Meerkerk op Woensdag 1 Dec. a.s. in de Christelijke School. Aanvang 's avonds 6½ uur; te Leiden op Woensdag 8 Dec. in het Nut van 't Algemeen, Steenschuur. Aanvang kwart voor acht 's avonds; te Rotterdam op Woensdag 15 Dec. in „De Eendracht", Goudscheweg 132. De middagvergadering vangt aan 3 uur. De avondvergadering om 8 uur.

Spreker onze Afdeelingsvoorzitter de heer A. van Rijn Dzn. van Vlaardingen.

Onderwerp: „De beteekenis der J.V. voor het jongelingsleven".

Komt allen! Namens het Afd.bestuur,
Pijnacker, 18-11-'26. L. Kooyman, Secr.

— o—

AFDEELING FRIESLAND.

De meeting is weer achter ons en wij hebben zeker allen één oordeel: Prachtig geslaagd. Een reusachtig bezoek en schitterende redevoeringen. Daarbij nog de vergaderingen vastgelegd in portret. We maken van deze gelegenheid gebruik er nog eens op te wijzen, dat de vereenigingen het aantal Spiegels, dat ze verlangen, moeten opgeven aan den Uitgever, den heer W. Kirchner, Bloemgracht 133, Amsterdam. 't Is een aardige herinnering aan onze zilveren meeting en men heeft dan de drie verschillende localiteiten bijeen. Onze hartelijke dank zeker aan de regelingscommissie, die zich zoozeer heeft ingespannen om alles goed te regelen. Onze dank niet minder aan onzen Bondsvoorzitter en aan onze zusterafdeeling Zuid-Holland, die ons met telegraftsche gelukwensch en verrasten en aan de tegenwoordig zijnde afgevaardigden. Het deed ons goed hen te zien en te hooren. Wij zijn zoo ver van 't centrum af; gelukkig, dat de pols niet zwakker slaat. Er is in Friesland leven en meeleven en dankbaar gedenken van wat God ons gaf. Iemand, die onbekend wenscht te blijven gaf als blijk van meetingswaardeering f 10. Eene leuke verrassing. En nu voort met den winterarbeid. Van den Heere zij onze hulpe, tot Zijne eer ons streven. J. Klokman.

Harlingen 19-11-'26.

—o—

UIT DE BONDSRINGEN.

Bondsring „Maassluis".

2e Algemeene Vergadering D.V. op Vrijdag 26 November 1926, n.m. 7 uur in het Tehuis voor Zeelieden te Maassluis.

1. „De Jongeling en het Persoonlijk Bijbelonderzoek", ingeleid door J. Admiraal van Maassluis. (Schets: J. B., 8 10 1926, no. 6, blz. 97).
2. „De Tucht op de J.-V.", ingeleid door W. Valstar van Maasdijk. (Zie schets onder).

Namens het Bestuur,
D. J. Verboon, Voorz.,
A. Korpershoek Azn., Secr.

Stellingen voor punt 2.

1. De J.-V. op G.G. is een kring van Jongelingen, die bij vrije overeenkomst zich verbinden om elkander te vormen voor de taak, die wacht op het drieerlei levensterrein. Zoo volgt daaruit, dat tucht noodzakelijk is, teneinde het doel voor oogen te houden.
2. Daar de J.-V. een vrije overeenkomst is, zoo volgt daaruit, dat er van buiten af over haar geen tucht kan worden uitgeoefend, maar zij zelf geroepen is de tucht te handhaven.
3. De tucht moet worden toegepast: Op leden, die de vergaderingen moedwillig verzuimen; Op hen, die zich niet ordelijk gedragen in de vergaderingen; Op hen, die zich moedwillig onttrekken aan de werkzaamheden; Op hen, die zich buiten de vereeniging aan on-christelijk gedrag schuldig maken.
4. De tuchtoefening geschiedt door het bestuur en bestaat in een herhaald vermaan. Zoo dit niet baat, gaat men over tot roijeering.

—o—

Bondsring „Hoogeveen en Omstreken".

Vergadering op Dinsdag 30 Nov. a.s. Aanvang half acht, in de consistorie der Geref. Kerk te Hoogeveen.

1. „Het Methodiek vraagstuk" door Ver. Zuidwolde.
2. „Onze houding tegenover de moderne Jeugdorganisatie" door Afd. B van Hoogeveen.
3. Vrij Onderwerp door Ver. Nieuweroord.

W. van Dijk, Secr.

—o—

Bondsring „Ferwerd en Omstr.".

Program voor de vier gewone ringvergaderingen.

Eerste verg. op Woensdag 24 Nov. in 't gymn.lokaal te Ferwerd.

1. Onze houding tegenover de moderne jeugdbew. door Ferwerd. (Ref. Schouten A'damsche bondsdag en Jong.bl. no. 3, 38e jrg.)
2. De macht van het voorbeeld door Reitsum. (Maakt zelf schets, en stuurt die rond.)
1. Tweede verg. Samenwerking tusschen huisgez. en J.V. door Hallum. (Schets Jong bl. no. 5, 38e jrg.
2. De jong. en zijn eeuw door Wanswerd a.d. Streek. (Openingsrede A'damsche bondsd. en Jong.bl. no. 5, 38e jrg.
1. Derde verg. In 't oude spoor — vooruit. (Ref. Knoppers te Zwolle en Jong.bl. no. 37, 38e jrg.)
2. Debat en kritiek door Marrum. (Schets organisatiecatal. 37e jrg. no. 50)
1. Vierde verg. Aristocratie en democratie op de J.V. door Hallum. (Onderw. 34. Ringbrochure.)
2. Resultaten door Ferwerd. (Maakt zelf schets, en stuurt rond.)

Verder komen er nog 1 of 2 buitengew. ringverg., daarover komt nader bericht. J. S. Palma, Secr.

Te laat ontvangen voor 't vorig nummer. Red.

—o—

Bondsring „Noord-Brabants Westhoek".

Vergadering D.V. op Vrijdag 26 Nov. in de Eendracht te Zevenbergen. Aanvang 7 uur.

1. De moeilijkheden v. d. jongel.leeftijd (Zevenbergen).
2. Hoe maak ik mijn inleiding (Zwingelspaan).

M. J. den Hollander, Secr.

—o—

Bsndsring „Varsseveld en Omstreken".

Vergadering D.V. op Dinsdag 30 Nov. in de Chr. School te Heurne Dinxperlo. Aanvang 6 uur.

1e onderwerp. De hedendaagsche Sectarische Geest, door den Weleerw. Heer Ds. J. Scholten van Varsseveld.

2e onderwerp. Het maken van inleidingen. Gebruik der leidraden door de J.V. te Silvolde. G. J. Westerveld, Secr.

—o—

Bondsring „Koudekerk".

Vergadering op Zaterdag 27 Nov. a.s. des avonds te 7½ uur in „Irene" te Leiderdorp.

1. Zijn jeugdorganisaties met speciale doeleinden gewenscht? door Hazerswoude. Zie J.bl. 38e jrg. No. 9, blz. 152.
2. Cultuurzwakheid en jeugdkracht, door Leiderdorp. Zie referaat Prof. Dr. J. Waterink, verder J.Bl. 38e jrg. no. 3 blz. 42.

B. M. v. d. Sijs, Secr.

—o—

Bondsring „Duurswoude en Omstreken".

D.V. vergadering op Maandag 29 Nov. in de Geref. Kerk te Donkerbroek. Aanvang 's avonds 7 uur.

1. De plaats van de Geref. J.V. in de Geref. samenleving, door de vereeniging van Oosterwolde.
2. De bekeering van Saulus, door de vereeniging van Hemrik.

L. v. d. Veen, Secr.

—o—

Bondsring „Rotterdam Centrum".

Vergadering te houden op Zondag 28 Nov. a.s. in een der zalen van het Kerkeraadsgebouw Ammanstraat, des avonds te half negen.

Onderwerp: De jongeling en het sociale leven. Inl. de heer T. Cnosse. Zie voor lectuur ook: Verslag Chr. Soc. Conferentie 1926 Ref. van de heeren van Nes en Hofman.

H. v. Boekel, Secr.

—o—

Bondsring „Elburg en Omstreken".

Vergadering Vrijdag 3 Dec. des avonds half 7, consistorie G. K. te Nunspeet.

1. Hand. 15 door Elburg.
2. Zelfopvoeding v. d. jongeling door Doornspijk.

P. F. H. de Jager, Secr.

—o—

Bondsring „Rotterdam-Noord".

Vergadering op Zondag 28 Nov. 's middags half vier in het lokaal der Noorderkerk, Snellemanstraat.

Ingeleid zal worden: „Onze houding tegenover de moderne jeugdbeweging", door vr. M. H. K. Willemsteyn van „Azarja".

H. H. Verlind, Secr.

—o—

Bondsring „Velsen-Beverwijk".

Vergadering op Maandag 29 November 1926, in de Chr. Nat. School aan den Stationsweg te IJmuiden (Oost). Aanvang 8 uur 's avonds.

I. „De Jongeling en de Sport", door Spr. 23 : 26a, te IJmuiden.
II. Modelinl. Geloofsbelijdenis „Artikel 1", door IJmuiden (Oost).

Ringafgevaardigden gelieven om 7 uur 's avonds op bovengenoemden datum en plaats aanwezig te zijn voor bestuursverkiezing (vacature ringvoorzitter en -secretaris).

D. J. van Rijswijk, alg. adjunct.

—o—

Bondsring „Schiedam en Omstreken".

Vergadering op Donderdag 2 December a.s. 8 uur precies in de Consistorie der Geref. Kerk te Overschie.

Onderwerp: „De Propaganda" door C. Houtman van Schiedam (Jonathan A.).

A. Teeuw, Secr.

—o—

Bondsring „'s-Gravenhage-(Duinoord-Scheveningen)"

Vergadering op D.V. Zondag 28 November a.s. des avonds 8 uur, in de consistorie der Duindorpskerk, v. Foreeststraat, Scheveningen.

Onderwerp: „De politieke scholing op de J.V." door „Kuyper". Lectuur Ger. J. B. no. 34, pag. 562, 37ste jrg.

H. J. Kamphorst, Secr.

—o—

Bondsring „Zegwaart".

Vergadering D.V. op Maandag 29 Nov. 's avonds 7 uur in de Geref. Kerk te Bleiswijk.

1. „Politieke scholing", inl. vr. A. v. d. Kaaden, „Berkel Noord".
2. „Mod. inl. Gel. Bel. art. 27", inl. vr. Joh. Biemond, „Bleiswijk".

P. de Gelder, Secr.

—o—

Bondsring „Surhuisterveen en Omstreken".

Vergadering D.V. op Woensdag 24 November, 's avonds half acht te Drogeham.

1. Inleiding „Samenwerking tusschen Huisgezin en J.V." door Harkema-Opeinde.
2. Benoeming voorzitter.
3. Idem Primus- en secundus afgevaardigde naar de Afdeeling.
4. Inleiding „Politiek op de J.V." door Surhuisterveen.

J. Vaatstra, Secr.

Te laat ontvangen voor vorig nummer. Red.

—o—

Bondsring „Meerkerk en Omstreken".

Vergadering D.V. op 6 Dec. in de Chr. School te Meerkerk, 's avonds 7 uur.

1. „Vasthouden aan de onbewegelijke dingen", inl. vr. C. P. Beukenkamp van Lexmond.
2. „De moeilijkheden van den Jongelingsleeftijd", inl. vr. J. de Kreij van Noordeloos.

A. Brakel, Secr.

—o—

Bondsring „Altena-Zuid".

Vergadering op Vrijdag 3 Dec. in de Geref. kerk te Meeuwen. Aanvang 7 uur.

1. „De saamhoorigheid op de J.V." door C. Pouli van Almkerk.
2. „De wereld onzer gedachten" door I. J. de Keyzer van Nieuwendijk.

M. v. Helden Cz., Secr.

—o—

Bondsring „Altena-Noord".

D.V. verg. op Dinsdag 30 Nov. des avonds 7 uur in het gebouw voor Chr. belangen te Werkendam.

1. „De Jongeling en zijn Eeuw" door Giessen.
2. „Kweekt een G. J.V. Vaderlandsliefde" door vriend B. van Andel, van Andel.

L. J. Vogelaar, Secr.

—o—

Bondsring „Nieuwerkerk a d. IJssel".

Vergadering D.V. op Dinsdag 30 Nov. 's av. halfacht in de Chr. School te Terbregge.

Onderwerp: De J.V. en de moderne jeugdbeweging (Ref. Schouten).

Penningmeesters, denkt om de ringcontributie.

A. v. Beusekom, Secr.

—o—

Bondsring „Leiden en Omstreken".

Vergadering op Vrijdag 26 Nov. te Leiden in 't Nut v. Steenschuur.

1. „Onze houding tegenover de moderne jeugdbeweging" inl. J.V. Dr. Bavinck.
2. Vrij onderwerp naar de methode van Dr. Waterink, inl. J.V. te Voorschoten.

M. Verhoog, Secr.

—o—

Bondsring „Barendrecht en Omstreken".

Vergadering op Dinsdag 30 Nov. te Heerjansdam in de consistorie der Geref. Kerk. Aanvang half acht.

1. „De invloed der J. V. op het leven der leden", in te leiden door Smitshoek.
2. „Het Secretariaat", in te leiden door Barendrecht.

P. A. Maaskant, Secr.

—o—

Bondsring „Breukelen en Omstreken".

De Jaarvergadering van onzen ring zal D.V. gehouden worden Maandag 29 Nov. 's avonds 7 uur te Breukelen.

1. „De J. V. en de Geheelonthouding" door W. v. Os, van Breukelen.
2. „De tucht op de J. V." door H. Driehuizen van Nieuw Loosdrecht.
3. Jaarverslag van den Secretaris.
4. Jaarverslag van den Penningmeester.

H. Ravestein, Secr.

—o—

Bondsring „Rotterdam-Oost".

Vergadering Dinsdag 30 November a.s. 's avonds 8 uur in gebouw „Pro Rege", Oudedijk 113, Rotterdam.

Onderwerp: „Lichamelijke oefening en ontspanning" door vr. G. H. Hoek.

Stellingen.

I. Naar calvinistisch levensbeginsel hebben wij lichaam en ziel te stellen onder de tucht van Gods Woord. De lichamelijke oefening — mits begrepen in den goeden zin — mag daarom onder ons niet worden verwaarloosd. De Gereformeerde jongeling zij alzijdig mobiel — opgevoed naar lichaam en geest beide.

II. In zooverre de lichamelijke oefening tevens gezonde ontspanning brengt valt ze temeer voor ons aan te bevelen.

III. Niet achtende het woord van groote voorgangers (Dr. Kuyper, Dr. Bavinck e.a.) heeft een groot deel van onze Gereformeerde jeugd de goede sport en de goede gymnastiek geminacht en „links laten liggen". Om aan dezen betreurenswaardigen toestand een eind te maken moet naar daadwerkelijke middelen worden omgezien.

IV. De „voorslag Francken", die in de richting van daadwerkelijke actie wil gaan, is — hoe goed ook bedoeld — in de practijk vooralsnog onuitvoerbaar.

V. *a.* Krachtens de Bondsidee bepalen wij ons op de J.V. uitsluitend bij de geestelijk-zedelijke opvoeding.

b. Daarom zullen zelfstandige vereenigingen voor lichamelijke oefening moeten worden gevormd, die staande op denzelfden grondslag, met de andere Gereformeerde jeugdvereenigingen kunnen samenwerken tot het ideaal: de vorming van den mensch Gods tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust.

c. De stoot tot oprichting van de onder *b* bedoelde vereenigingen ga uit van de Gereformeerde Jeugdcentrale.

VI. In het „Gereformeerd Jongelingsblad" worde een rubriek geopend, waarin eenige voorlichting op het gebied der lichamelijke oefening worde gegeven.

Pauze.

Letterkundige bijdrage door vr. D. Vreugdenhil.

D. Snelleman, Secr.

—o—

Bondsring „Mijdrecht en Omstreken".

Vergadering D.V. op Vrijdag 10 December, aanvang 7 uur in de consistorie Geref. Kerk te Mijdrecht.

I. „Vrede en Zwaard", door Mijdrecht.
II. Het Debat op de J.V." door Vinkeveen.

H. A. den Braber, Secr.

Uit het plaatselijk Vereenigingsleven.

ZUILICHEN.

De J. V. op G. G. „Eben-Haëzer" alhier hoopt D.V. op 1 Dec. a.s. haar 25-jarig bestaan te herdenken. Bij deze gelegenheid zal 30 Nov. a.s. 's avonds te 7 uur in de Geref. Kerk optreden Ds. Staal van Culemborg met als onderwerp „de Heilige Solidariteit" (Richt. 5:9—11), terwijl 1 Dec. 's avonds een feestelijke bijeenkomst voor genoodigden zal plaats hebben in de School m. d. Bijbel.

—o—

LANGERAK.

D.V. 1 Dec. hoopt voor onze J.V. alhier op te treden de WelEd. Heer P. v. Nes Czn. van Bodegraven, met het onderwerp: „Wie is uw vriend?" Aanvang 6½ uur in de Geref. Kerk.

—o—

OOSTBURG. (Z. Vl.)

D.V. hoopt Vrijdag 3 Dec. voor de Geref. Jongelingsvereen. Timotheus te Oostburg in de Geref. Kerk op te treden de Weled. Heer P. van Nes Czn. te Bodegraven met het onderwerp: „Zelf aan het roer".

—o—

ROTTERDAM-DELFSHAVEN.

Ter gelegenheid van het 12½ jarig bestaan van de Jong.-Ver. op Ger. grondslag „Cornelis Geselius" hoopt Vrijdag 10 December Ds. G. van Duinen, van Schiedam, een rede uit te spreken in de Boschpolderkerk (Boschpolderplein). Titel: „Geestelijke machten". Medewerking der heeren F. G. Beversluis (orgel), W. A. J. Dalmayer (viool), J. Tertoolen (zang). Aanvang 8 uur nam. Toegang vrij.

—o—

's-GRAVELAND.

Lezing van Ds. A. G. Wolff, pred. te Graveland over: Fried Nietsche en het Christendom. Dinsdag 30 Nov. a.s. in de Geref. Kerk. Aanvang: 's avonds 8 uur.

Vragenbus.

(Deze rubriek is alleen voor korte vragen en korte antwoorden bestemd)

C. J. V. te E. vraagt: In onderwerp 45 van den leidraad O. T. handelende over »David als jongeling», lezen we dat de offermaaltijd gehouden ter gelegenheid van Davids zalving plaats had in Isaï's huis, terwijl de kantteekening op 1 Sam. 16 vers 3 ons vertelt, dat dit niet het geval geweest is. Wat moeten wij hiervan denken?

Antwoord: Wat hiervan moet gedacht? Wel, dat er verschil van meening is tusschen leidraadschrijver en kantteekening. Voor beider standpunt valt wel iets te zeggen. Overigens is dit verschil niet van ingrijpende beteekenis.

J. v. d. W. te N. Aangezien wij niet in het bezit zijn van alle herdrukken der leidraden, verzochten wij aan vragers al meerdere malen niet alleen nummer van vraag en jaar van uitgave op te geven, maar ook de vraag zelf even af te schrijven. Voor den vrager is dit een geringe moeite; en misverstand (ook onnoodig werk) wordt er door voorkomen. Wij vragen dit ook aan u.

J. de V. te Ter Apel vraagt, of de tachtigjarige oorlog alleen godsdienstoorlog was.

Antwoord: Neen! Trouwens anders hadden de Roomschen niet aan den krijg deelgenomen. Wel werd de schennis der godsdienstige vrijheden als de meest grievende gevoeld. Maar dat doet niets af van de omstandigheid, dat de bescherming der andere vrijheden der Nederlandsche gewesten mede doel waren van den strijd.

Dezelfde vraagt, indien de vrijheid van godsdienst vooral door de in opstand komende provinciën werd beoogd, hoe zulks te motiveeren valt.

Antwoord: Er is een plicht tot gehoorzaamheid aan de Overheid. Maar die plicht gaat niet verder dan het recht der Overheid. En dat recht vindt begrenzing in Gods Wil en Woord en in de conscientie. Het Overheidsgebod, in strijd met hetgeen God van ons eischt of onze conscientie van ons vordert, kan ons niet binden. Alleen lette men er wel op, dat, ter voorkoming van een dwaling der conscientie, de uitspraak van het geweten aan Gods geopenbaarden wil moet worden getoetst.

Dezelfde vraagt: Wat is de oorzaak van den opstand tegen Jacobus II in Engeland?

Antwoord: Dezelfde motieven bestonden daar als ten onzent voor den opstand tegen Spanje, n.l. de vernietiging door Jacobus van de vrijheid van godsdienst en conscientie en de schending der privileges van *het volk.*

A. K. te D. vraagt: In Marcus 1:43 lezen wij dat Jezus aan iemand, welke hij van de melaatschheid genezen had, iets strengelijk verbood. In het volgende vers staat, dat Jezus tot hem zei: Zie dat gij niemand iets zegt, maar ga heen en vertoon uzelven den priester enz.

Slaat het »strengelijk verbieden» van vers 43 op hetgeen wij in vers 44 lezen of verbood Jezus iets anders aan dien persoon?

Antwoord: Het eerste is het geval. Vs. 43 en 44 lezen natuurlijk door.

't Is den Heiland niet om overdreven ruchtbaarheid te doen. Vertooning, drukte, *pp*spraak verlangt Hij niet. Alleen, Hij gebiedt bekendheid ter plaatse waar het behoorde.

Officieele Mededeelingen.

De Bondssecretaris brengt ter kennis van de aangesloten vereenigingen, dat als Bondslid wenscht toe te treden: de J.V. op G.G. „Hebt elkander lief" te Borne (O.) Secr. W. Oost, Klippenweg 25, Penn. H. Kremer, Letterveldweg 55.

—o—

Veranderde adressen van aangesloten Vereenigingen.

227 *Leeuwarden*, W. Lodewijk, Secr. P. Hofstra, Tuinbouwstraat 35, Penn. H. Koningsveld Jr., 2e Vegelindw.str. 13.
276 *Eestrum*, Secr. H. Posthumus.
486 *Apeldoorn*, Rom. 12:10a. Afd. A. Secr. S. D. Lankhuizen, Welgelegenweg 30.
668 *Bergambacht*, Secr. W. v. d. Dool Pzn., Achter de Kerk C 184.
728 *Hilligersberg-Terbregge*, (De H. i o. Ban.) Secr. H. J. v. d. Spek, Linker Rottekade 185.
803 *Pernis*, (afd. A.) Secr. P. Zoeteman, Molenweg 20.
804 *Pernis*, (afd. B.) Secr. K. Meijer, Pastoriedijk 180.
830 *Domburg*, Secr. S Bosselaar, Roos en Doorn. *Aagtekerke.*

Veranderde adressen Bondsringen.

Zeist, Secr. J. v. d. Lee, Drift 3, *Driebergen*, Penn. A. de Vries, Kritsingerlaan 45.

—o—

Mededeelingen van de Redactie.

J. L. te Beetsterzwaag. Voor de *Knapenvergadering op Ger. Grondslag* gelieve u eens te bestudeeren de rede van Dr. H. A. van Andel, in 1909 uitgesproken op den Haagschen Bondsdag, waarvan een gedenkboekje is verschenen. Daarin wordt uiteengezet, dat de Knapenvergadering moet uitgaan van de *ouders.* Ze is dus geen onderdeel van de Jong.-Vereen. Slechts wanneer de ouders in gebreke blijven, zou de J.-V. *hulpdienst* kunnen verrichten, om deze taak zoo spoedig mogelijk aan de ouders over te dragen.

A. M. te R. Ik geloof niet, waar het hier personen geldt, dat het gewenscht is uw vragen in ons orgaan te beantwoorden. Er moet in deze met zeer veel tact worden opgetreden en een algemeene regel, die voor iedere plaats kan worden toegepast, kan zeer bezwaar-

lijk gegeven worden. Zoodra ik eenigen vrijen tijd kan vinden, hoop ik particulier wat uitvoeriger te antwoorden.

S. D. L. te Apeldoorn. M. i. ware hier persoonlijke samenspreking meer gewenscht geweest. Toch lijkt mij, dat de bedoelde persarbeid niet kan worden beschouwd als *»een werk van noodzakelijkheid»*.

Van »censureeren» is hier echter geen sprake. Wat de vereeniging deed, was haar recht. Of 't echter gewenscht was op deze wijze van dat recht gebruik te maken, kan ik niet beoordeelen; daartoe zou ik wat meer van de bijzonderheden moeten weten.

G. B. te Nederhorst den Berg. Op een *niet-onderteekend* bezwaarschrift moet een Vereeniging nooit ingaan. Dat laten we aan anderen over.

Wie onder ons een bezwaarschrift wil indienen, moet ook zijn naam er onder durven plaatsen. Doet hij dat niet, dan moet alle waarde eraan ontzegd worden.

Natuurlijk is 't mogelijk, dat 't ingediend bezwaar *juist* is, ook al is de indiener onbekend. In dat geval kan de proef genomen worden. Gelukkig zijn er altijd nog heel wat menschen voor verbetering vatbaar.

Mededeelingen van de Administratie

Wij deelen nogmaals mede, dat aan nieuwe abonné's niet meer *alle* verschenen nummers van den jaargang kunnen worden toegezonden.

Mededeelingen van het Bondsbureau.

Deze week zijn nogmaals de nalatige vereen. in *Groningen, Friesland* en *Drente* aangemaand toch hun gegevens voor het Jaarboekje in te zenden. *Voorzitters,* informeert in de e. v. vergadering, of de vragenlijst aan het Bondsbureau ingevuld is teruggezonden. Indien dit niet is geschied, zorgt er voor, dat deze zaak nog denzelfden dag in orde komt! Onjuiste mededeeling in het Jaarboekje bezorgt ook uzelf allerlei last.

1 December a.s. wordt met afdrukken begonnen.

Op één dag werden drie brieven aan het Bondsbureau ontvangen, welke onvoldoende waren gefrankeerd. Ze zijn geretourneerd. Bij onzekerheid over de vraag »brief of drukwerk» informeere men aan het postkantoor, alvorens te gaan posten.

Advertentiën.

Verloofd:
KLAASKE HOEKSTRA
en
BERTUS BARON.
Wijtgaard, Wirdum (Fr.), 18 November 1926.

Verloofd:
Wa. BROEKHUIS
en
L. J. VEERMAN.
Barneveld, 24 Nov. '26.

MIJNHARDT'S
Hoofdpijn tabletten werken terstond.
Buisje 60 ct.
Bij Apoth. en Drogisten.

Wie helpt studeerend jongeling aan **f 2000.**— tegen billijke rente. Afbetaling op termijn. Zeer goede getuigschriften staan ten dienste.
Brieven onder letter H bureau van dit blad.

TE KOOP AANGEBODEN:
Eenvoudige boekenkast in zeer goeden staat Hoogte 2.40 M breed 1.49 M. diep 35 cM. bevattende 7 planken.
Aanbiedingen bij H. M. v. KEEKEN, Secr. der J.V. „Samuël" te Alphen a. d. Rijn, Pr. Hendrikstr. 57.

TE KOOP:
De verklaring van het N. T., van Math. Henry 3 dln., als nieuw, in prachtband. Prijs **f 10.—.**
Adres: K. VISSER, Andijk-Oost, Middenw. 5.

Te Koop gevraagd:
Het 1e deel van Dr. Kuyper's Gemeene Gratie.
Brieven onder letter B 200, bureau van dit blad.

Er biedt zich aan een
Bakkersknecht
van G. G. Het liefst in een gemengd bedrijf. Brieven onder letter C. P. bureau van dit blad.

Te koop gevraagd
door de J.V. op G.G. „volhard en waakt", Peins (Fr.).
Opkomst bloei en verval der gilden, door Mr. P. J. Aalberse.
Het Christelijk huisgezin, door Dr. H. Bavinck.
Christus en de sociale nooden, door Dr. A. Kuyper.
Vakorganisatie naar Christelijke belijdenis, door Ds. J. C Sikkel.
Van 's Heeren Ordinantiën, door Dr. W. Geesink.
Volkenrecht, door Mr. D. P. D. Fabius.
De Secr. H. L. v. d. WAL, Boer bij Franeker (Fr.).

Te koop:
3 deelen **Math. Henry's Bijbelverklaring (O. T.)** vanaf Psalmen tot en met Maleachie in prachtband en zoo goed als nieuw. **Tevens een eikenhouten boekenkast te koop** zeer geschikt voor Geref Jongel. met veel studieboeken ook nog nieuw en billijken prijs.
Brieven met aanbiedingen aan L v. d. ROOI, Straatweg, Zweins (Fr.).

VASTE-BETREKKINGEN
voor jongelui, die de Lagere School gevolgd hebben. Vele ommiezen en politie-agenten gevraagd. 22—30 jaar. Beginsalaris f 1200 —. Het *100 bladzij groot* en *rijk geïllustreerd* prospectus zendt *gratis*
M. v. d. BROEK, GRONINGEN, Postbus 70.

AMSTERDAM.
Hôtel en Koffiehuis „BROUWER"
v.h. 't BLAUWE KRUIS.
SINGEL 83. Teleph. 46358.
Billijk en net logies f 1.— à f 1.25 p. n.

Prijsopgaaf gevraagd
van in goeden staat verkeerende
compl. uitgave van Gemeene Gratie.
Mej. L. WOLTJER, Winschoten, Burg Venemastr. 6, Secr. M.V. „Lydia".

Schriftelijke Cursus
van Riel-Stedehouder.
Opleiding voor: Kommies, Politieagent, Kweekschool voor Vroedvrouwen, Bewaarschoolonderwijzeres, Voorber. examen gemeenteadministratie, Hulpkeurmeester, Algemeene ontwikkeling.
f 2.50 per maand.
Adres: J. VAN RIEL, h. d. s. voor U. L. O. Oosterwolde (Fr.).

Bijverdiensten.
Uitgever vraagt voor verkoop van goedkoope boeken op elke plaats een **vertegenwoordiger,** Ruime provisie.
Brieven onder no. 2 B aan het bureau van dit blad

Ruwe Huid
van Handen en Gelaat verzacht en geneest men snel met
PUROL
Doos 30 60 90 ct.
Tube 80 ct.

ZOOEVEN VERSCHENEN:
LOURENS INGELSE.
Een episode uit het geestelijk leven op Walcheren omstreeks 1780
door
A. JANSE
Hoofd der Chr. School. Biggekerke.
Prijs f 0.60; Franco per post f 0.64.
Uitg. Oosterbaan & Le Cointre, Goes

Mijnhardt's Laxeertabletten

zijn onmisbaar bij moeilijken stoelgang. Werken vlug, zonder kramp of pijn. Doos 60 ct. Bij Apoth. en Drogisten

Het beste is
uwe goede overcompleete Boeken aan te bieden of te zenden aan:
H VERHOOG - NIJKERK.
daar ontvangt u de waarde. Ook genegen te ruilen.

VEREEN. VOOR CHR. VAKONDERWIJS
JONGELUI
laat U inschrijven voor den 3-jarigen cursus in moderne talen en boekhouden, met een vervolgcursus van 2 jaren, voor het
MERCURIUS - DIPLOMA
Aanvang v. d. cursus September. Schoolgeld van **30** tot **50 ct.** per week. Inlichtingen geeft gaarne de directeur A. J. J. v. WIJK, Amsteldijk 19, Amsterdam, of de Secretaris TH. VANHAR EVEL, 2e Atjehstraat 35 huis, Amsterdam. Liefst schriftelijk.

Stock's
HANDBOEK
BIJBELSCHE GESCHIEDENIS
het beste en volgens onderzoek van het Geref. Schoolverband ook HET MEEST GEBRUIKT.
In 2 deelen gebonden f 12.50 betaalbaar in 5 maandel termijnen van f 2.50
Door deze gemakkelijke betalingsvoorwaarden is STOCK voor ieders bereik
DADAAMEN - DEN HAAG

ST. NICOLAAS-PAKKET

No. 1. Een deel van dat mooie kindertijdschr. „Vrij en Blij" met verh., versjes, raadsels, kunstjes, spelletjes, anecdoten, rebussen, alles met een overvloed van mooie plaatjes en ... gebonden prijs. (onbetaalbaar).
No. 2. De Schipbreukeling, door Johannes. Verh. uit den tijd der Fransche overheersching, f 0.90.
No. 3. Toch gelukkig. Verhaal door Mevr. A. Hoffman, f 1.—.
No. 4. Een bundel leuke rijmen en gedichten, f 0.60.
No. 5. Herinneringen uit de Kinder- en Jongel. jaren van Dr. A. Kuyper, f 0.90.
No. 6. Van heinde en ver. Mooi leesboek door Mej H. S. S Kuyper, met vele illustraties.
No. 7. Mijn dierenboek, een groot prentenboek (25 × 35 cM.) met vele gekleurde platen in stijven band
No. 8 en 9. Nog 2 prentenboeken, grootte als een schrift.
No. 10 Leesboekje over de Vad Gesch.
No. 11 Een zakatlas van Nederl., m. 12 gekl. kaartjes.
No. 12. Een kleurboekje met de noodige verf.
No. 13. Een Schrift.
No. 14. Tien gekl. ansichtkaarten
No. 15 en 16. Eén of twee leesboeken gratis, minstens 100 blz.
No. 17. Een best zakboekje met pletbord.
No. 18 en 19. Twee mooie gekl. wandplaten.
No. 20. Een aardige verrassing voor de kinderen.

Geheel deze reuze-verzameling franco thuis na ontvangst van postwissel groot f 3 —. Wie 2 pakketen gelijk bestelt ontvangt er gratis bij een een poëzie- of briefkaartalbum.
Zend postwissel of Giro 42423 aan
H. VERHOOG - NIJKERK
en schrijft er bij: Voor St. Nic. pakket uit het Geref. Jongel. blad.
(Rembours 20 cent extra).

VAANDELS VLAGGEN
C. M. VAN DIEMEN
DORDRECHT
MEDAILLES INSIGNES
Foto's franco op aanvraag

P.B.N.A.
DE TECHNISCHE SCHOOL
VOOR IEDER, OOK VOOR U.
VOOR TECHNICI
AMBACHTSLIEDEN
KANTOORPERSONEEL
ALLE LESSEN WORDEN GECORRIGEERD.
INDIVIDUEEL ONDERWIJS
OPLEIDING O.A. VOOR DE VOLGENDE CURSUSSEN:
AFDEELING BOUWKUNDE.
Opleiding voor: N^en en aant., Nb, c en e (aant.) t. Adsp. Bouwk. Opzichter. Voorber. examen B.N.A. Bouwk. Opzichter. Bouwk. Teekenaar. Architect. Bouwmeester, Uitvoerder. Aannemer. Gasfitter. Meester en Gezel in verschillende ambachten.
AFD. WEGEN- EN WATERBOUWKUNDE. BETON.
Opleiding voor: Waterbouwkundige. Techn. Ambtenaar R.W., Waterb. Opzichter. Spoorwegtechn., Wegentechnicus. Terreinopnemer, verschillende ambten bij de Ned. Spoorwegen, Betontechnicus, enz.
AFDEELING CHEMIE.
Opleiding voor: Analyst, Technisch Chemicus, Algemeene Scheikunde. Oliën en Vetten, enz.
AFD. WERKTUIGBOUW.
Opleiding voor: N^en en aant., N xm, Nh. Nj. Landmachinist. Machinist ter Koopvaardij. Machine-constructeur. Werktuigbouwkundige. Werktuigk. Teekenaar. Auto-technicus. Verwarm.-technicus. Mach. en Opz.-Mach. N. S., enz. Scheepsbouwk., Vliegtuigtechnicus.
AFD. ELECTROTECHNIEK.
Opleiding voor: N^e en aant., Nk. Teekenaar Telegrafie. Zwak- en Sterkstroommonteur. Electrotechnicus. Ambtenaar Seinwezen. Electrotechn. Opzichter. Mach.-Electricien. Radio-technicus.
BIJZONDERE CURSUSSEN.
Nijverheidsakte N^e Practijk-examens Boekhouden (Ver. van Leerarenen Mercurius). Wiskunde. Textielbaas, enz.
TOEZICHT OP DE EINDEX. DOOR 'T RIJK EN KON. INST. VAN ING.
50 LEERAREN - 1400 CURSISTEN
PROSP. EN INLICHT. KOSTELOOS
DIR. E. J. ROTHUIZEN & F. WIND
BRIEFADRES: PBNA, ARNHEM VB31
TECHNISCH BRIEFONDERWIJS

ORGELS
Wie zich een orgel wenscht aan te schaffen, vrage eerst eens prijsopgave bij v. DELDEN's Orgel- en Pianohandel, Walburgstraat 14. Telef. 451. ARNHEM. Ruime keuze 1ste klasse merken. Prijzen billijk.

ITMO
AMSTERDAM
P. C. HOOFTSTRAAT 125c.
BRIEFLESSEN
voor AMBACHTSLIEDEN, timmerm., metsel., loodg., schoenm., schilder, meubelm., wagenm., electrotechn., chauff.-mont., verwarmingstechn., land- en scheepsmachinist, enz.
voor KANTOOR, boekh., Fransch Duitsch, Eng.
voor RIJKSBETAALKING, politie, kommies, rijksklerk, onderw.
Opleiding voor alle examens. — Prosp. en Proefles gratis.

St. Nicolaas- en Kerstgeschenken.
Een zeer nuttig geschenk voor liefhebbers van huisvlijt is een compleet stel
Houtsnijmessen,
2 stuks, met oefenplaat, oliesteen, zander en handleiding à f 2,30 of hetzelfde, maar met 3 messen en kwaliteit Fr. Herder à f 3.40.
Tevens voorradig
Figuurzaagkaarten met prima gereedschap
in prijzen van f 1.45, f 1.65, f 1.95, f 2.30, f 2.50 en f 3.00. Om teleurstelling te voorkomen, wordt men verzocht tijdig te bestellen.
Aanbevelend, I. PUYMAN, N. Binnenweg 224, Rotterdam.

Amsterdam - INSTITUUT R. KUYPER - R. Vinkeleskade 61, Tel. 27409.
Gecombineerde mondel. en schriftel. opleiding, met clublessen en privaatlessen in alle hoofdplaatsen. M.O. STAATH.H.KUNDE en STAATSINR. Alle acten BOEKHOUDEN (ook STAATSPRACTIJKDIPLOMA) GEMEENTE-ADMINISTRATIE. Prospectus met opgave van hoofdleiders en leeraren voor ieder vak en aanbevelingen van diverse autoriteiten op ec. en handelswetenschappelijk gebied, benevens proefles met examenresultaten op aanvrage kosteloos.

100 Kommiezen gevraagd!
22—26 jaar — Ongehuwd.
Examen 20 April 1927 e. v. d. te Arnhem.
Voor inlichtingen omtrent bovenst. examen wende men zich uitsluitend mondeling of schriftelijk tot den heer J. H. v. d. VLIET, oud-Hoofd eener School, Heerenlaan 19, Zeist.

Zoo juist verschenen:
„ALS DE DAGERAAD AANBREEKT!"
(Een verhaal uit het werkelijke leven)
door WILLEM VAN DEN BREEDERODE.
Geb. in prachtband. Form. 16°, royaal 230 blz. Prijs slechts f 1.50.
Een zeer boeiend verhaal, vol afwisseling en volkomen op waarheid gegrond. Alle lezers zullen dit „ware" voelen. Bovendien is het nuttig en leerzaam en een echt Chr. boek. Het zal jongelingen, meisjes, maar ook ouderen voldoen en bevredigen en we zijn overtuigd, dat daardoor de lezers van dit eerste werk W. v. d. B. straks nog te verschijnen deelen zeker aanschaffen. De prijs is laag, wat u daarvoor ontvangt van blijvende waarde. Verkrijgbaar in den boekhandel of na storting van f 1.50 + f 0,05 voor aandeel porto op ons giro No 41230 zenden wij het U franco.
Aanbev., HAND. OND. ESHAGE, Assen.

De Minister vraagt
100 Kommiezen
Salaris ƒ 1300—ƒ 2400. Leeftijd 22—26 jaar, ongehuwd.
Wie de grootste kans van slagen wil hebben, wende zich uitsluitend tot
Instituut Caland, Postb. 597, Rotterdam.
Zendt ons deze adv. en U ontvangt gratis ons boekje:
„Hoe word ik Kommies?"

DE ROTTERDAMMER.
Meest gevend Christelijk dagblad van Nederland. — — Heeft een keur van rubrieken, waarvan sommige sinds jaar en dag spreekwoordelijk als de best verzorgde te boek staan. — — — — — — — — — — — — — — — — Prijs per kwartaal f 3.25. — — — — Hoofdbureau: Goudsche Singel 105 - Rotterdam. — AGENTSCHAPPEN DOOR HET GEHEELE LAND —

N.V. „WETENSCHAPPELIJK NIEUWS",

LELIEGRACHT 30, AMSTERDAM.

Wij leiden U tegen den laagsten prijs in den kortst mogelijken tijd op voor alle

PRACTIJKDIPLOMA'S:

Nederlandsche
Engelsche
Fransche
Duitsche
Spaansche
Deensch-Noorsche
Zweedsche
Russische
} Handels-correspondentie.

Boekhouden, schoonschrijven, stenografie, enz.
Ook Staatspraktijkdiploma.
Verder opleiding voor ieder examen, ambt of beroep.
130 der beste leeraren. 540 cursussen.
Verzending over heel de wereld! — Prospectus No. 2 gratis.

Het Paedagogisch Tijdschrift

Officieel Orgaan van de Vereeniging voor Chr. Paedagogiek.
Redactie: K. v. d. Berg, R. Dijkstra, A. Jonkman, P. Oosterlee, A. J. Schreuder, J. Th. R. Schreuder. H. J. v. Wijlen en vele medewerkers.
Het eenige tijdschrift gewijd aan de Christ. Paedagogiek.

Bevat iedere maand rubrieken over: Algemeene of theoretische Opvoedkunde; Practische Opvoedkunde; School en Leven; Leestafel; Vraag en Antwoord; Maandkroniek en Vereenigingsleven.

VRAAGT PROEFNUMMER! · ABONNEERT U!
Voor leden der Vereen. voor Christ. Paedagogiek bijzondere conditiën.
Uitgave N.V. DAGBLAD EN DRUKKERIJ DE STANDAARD.
N.Z. Voorburgwal 58-60, Amsterdam. Tel. N. 2315 en 5157, C. 6f5.

Dr. HEMMERS

Spreekuren van het **Electro-Homoeopatisch Kruidkundig Instituut, Bergschelaan 218, Rotterdam,** worden gehouden elken **Maandag** van 10—2½ uur te **Gorichem,** Hotel „MODERN" eind Langendijk.
Elken **Donderdag** van 10—2 uur te **Leerdam,** Hotel „Bellevue" Vlietskant.
Dinsdag en **Zaterdags** te **Rotterdam** van 9—5 uur **Bergschelaan 218,** ter behandeling van alle in- en uitwendige ziekten.
Elken **Woensdagavond** Polikliniek, Spreekuur van 7—10 uur speciaal voor

Huid- en Haarziekten.

Behandeling systeem Prof. Sommerbrodt (speciaal tarief).
Dr. Hemmers, Indische Kruiden-extracten-kuren en **Dr. Rupprichts** Homoeopatische Radicalkuren fl 5.00 per maand.

Urine-onderzoek fl 1.—.

(Urine kan ook per post gezonden worden).
Directeur-Geneesheer-Medisch-Adviseur
Dr. J. M. NIJLAND, Arts.

BON voor de lezers van het Geref. Jongelingsblad

5000 PROEFLESSEN VAN ONZE

SCHRIFTELIJKE-MONDELINGE CURSUSSEN voor

Kommies bij de Belastingen

22—26 jaar, ongehuwd, (salaris f 1300—2400) liggen ter verzending gereed.
Bij inzending van deze advertentie als drukwerk zenden we U gratis en franco een prachtig boekje.

Opleidings-Instituut J. H. VAN DER VLIET - Zeist

NAAM: WOONPLAATS:

Boerenarbeiders, Schippers, Ambachtslieden, Fabrieksarbeiders

— dus jongemannen uit alle kringen — zijn door onze

glasheldere lessen

GESLAAGD voor KOMMIES en AANGESTELD

Leeftijd 22—26 jaar; ongehuwd.
De winter komt, de studietijd begint.
Aarzelt niet, maar stuurt heden even een briefkaart met Uw naam en adres en ge ontvangt **geheel gratis** ons boekje:

Hoe word ik Kommies of Politieagent?

Adres: Nationale Opleidingsschool, Amsterdam, Prinsengracht 485.

100 KOMMIEZEN GEVRAAGD.

Vaste betrekking f 1300—f 2400, 22—26 jr., eenigste opleiding, die tevens gelegenheid biedt door te studeeren voor Ks. 1e kl. en Cand. Ks. Ver. Voor al deze examens vele geslaagden. Onze leeraren zijn volkomen met de richting der examens, die in onze plaats worden gehouden en welke ze geregeld bijwonen, op de hoogte. Prettige opleiding. Lagere schoolkennis voldoende. Vraag terstond inl. aan onze afdeeling no. 12.

KOMMIEZENSCHOOL NEERLANDIA - ARNHEM.

Prachtige Reclame Piano

f 685.— f 685.—

Keurige, moderne, eiken kast, prima fabrikaat, nieuwe constructie.

HEERLIJKE TOON.

Zeer gemakkelijke betalingsvoorwaarden.
Schrijft spoedig aan ons Hoofdkantoor:

JOH. DE HEER,

OOST-ZEEDIJK 324/32, ROTTERDAM

Filialen:
Amsterdam, K. Nieuwendijk 8. Den Haag, P. Krugerlaan 2—8. Groningen, Nw. Ebbingestr. 121.

U studeert gemakkelijk

Nieuwe schrift. lessen in Fransch, Duitsch, Engelsch, Ned. Taal en Rekenen, Boekhouden, Schoonschrijven, Stenografie, Alg. Ontwikkeling. Elk vak f 0.65 per maand. Vraag gratis proefles en inl. aan CURSUS ZELFONTWIKKELING, **Bilderdijkstraat 88D, Amsterdam.**

BUREAU BRIEFLES ARNHEM E2

Practijk-Examens

ONS SYSTEEM, verplichte correctie uitsluitend door Leeraren M.O., waarborgt U een succesvolle opleiding voor de Praktijk-examens

Schriftelijke Privaatlessen

Vraagt nog heden gratis inlichtingen

BUREAU BRIEFLES ARNHEM E2

DRUKKERIJ S. W. MELCHIOR — AMERSFOORT